

Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar  
Győr, Liszt F. u. 42.

## **XVIII. Apáczai-napok Nemzetközi Tudományos Konferencia**

### **Quid est veritas? (Jn 18,38) Teóriák, hipotézisek és az igazság viszonya**

Mottó:

*„... a tudománynak gyarapodása ékesíti és világosítja meg az országokat.”  
„...” Apáczai Csere János supplicatiója Barcsai Ákoshoz*

## **ABSZTRAKTFÜZET**



**Győr, 2014. október 21-22.**

## **Alkalmazott turisztikai kutatások szekció**

**Darabos Ferenc**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Obertauern, mint jelentős nemzetközi síturisztikai centrum vendégkörének felmérése**

Publikációm az Ausztria turizmusával foglalkozó szisztematikusan egymásra épülő tanulmányaim, harmadik darabja. Jelenlegi kutatásom egy 2014. február elején sorra került terepmunka és piackutatás eredménye. Ezúttal az időzítés és a síterep (Obertauern) nagyságrendje is lehetővé tette, hogy a főszezonra jellemző időjárási körülmények között egy valódi, nemzetközi jelentőségű sícentrum esetén vizsgáljam az alágazat működését. Első sorban az érdekelt, hogy mekkora hatókörre terjed ki a desztináció kereslete, meddig maradnak, hol szállnak meg és milyen motivációk alapján választják Obertauernt az ide érkezők. Melyek az alapvető különbségek a hazai és az egyéb látogatók lehetőségei között. Végül konklúzióként érdekelt, hogy vannak-e különbségek a korábban vizsgált ausztriai desztinációk és a jelen vizsgálat tárgyát képező között kínálati, keresleti szempontból. Publikáciomban így röviden értékelem Salzburg tartomány és Obertauern síterület elsődleges vonzerőit, a centrum fenti adottságokra épülő speciális szolgáltatásait; mindezt beágyazva a szakirodalmak ágazati lehatárolásba. Tanulmányom második részében kitérek a primer piackutatás értékelésére. Az elemzést követően a főbb összefüggések, konklúziók megfogalmazására; a hipotézisek beigazolására, illetőleg cáfolatára kerül sor.

Kulcsszavak: Obertauern, célcsoport, síterület, síturista, piackutatás

### **Kaszás Nikoletta - Fehérvölgyi Beáta - Keller Krisztina**

Pannon Egyetem Nagykanizsa Kampusz

### **A térségi turizmusfejlesztés lehetőségei a magyar-szlovén határ mentén, avagy merre gurul az 5 Posta**

A szlovén-magyar határtérség turisztikai fejlesztési tervei a jól menedzselt, egyedi, turisztikai értelemben még kihasználatlan erőforrásokra építenek, de nagyon hiányzik az az „ernyő”, amelyre a térségi márka építhető. Ilyen vonatkozásban nehéz helyzetben van a határtérség, mert a további fejlesztéseket olyan jövőképre kellene alapozni, amely a klasszikus vidéki értékekre épít, de közben lehetővé teszi a kitűnést a többi, hasonló adottságokkal bíró rurális térség közül. Ennek érdekében végeztünk egy empirikus kutatást 300-300 magyar (Letenye, Lenti, Nagykanizsa) és szlovén (Pomurje és Prekmurje) oldalról érintett kistérségek falusi szálláshelyeinek szolgáltatásait igénybevevők körében. Erre építve készítettünk egy marketingtervet, amelynek elemei közül a turizmust támogató környezetre, a képzett munkaerőre, a versenyképes turisztikai termékek fejlesztésére, az integrált kommunikációs mixre és a vonzó desztinációs imázs kialakítására vonatkozó javaslatainkat mutatjuk be az előadásunkban.

Kulcsszavak: turizmusfejlesztés, magyar-szlovén határtérség, 5 Postakocsi projekt

## **Vargáné Gálicz Ivett**

SZIE Enyedi György Regionális Tudományok Doktori Iskola

### **Turizmus, mint a helyi fejlesztés eszköze Gánt község példáján keresztül**

Gánt a Vértes szívében elhelyezkedő község, melyen az országos Kéktúra- útvonal is keresztülhalad. Fejér megye egyik legkisebb településén jelentős az aktív turizmus, ezen belül is a sportvadászat és a bakancsos túrázások. Lehetőség van gyalogos, kerékpáros és lovas természetjárásra, barlangászatra, valamint a Vértesi Tájvédelmi Körzet megismerésére is. Komoly értéket képvisel a Gánt- Bányatelepen működő Bauxitbánya Múzeum, mivel a helyi bánya Európa legnagyobb bauxitbányája volt 1962-ben bekövetkezett bezárásáig.

Turistaháza és az igényes falusi vendéglátóhelyek egész évben várják vendégeiket, akik számára különféle színvonalas programokat szerveznek és megismertetik őket hagyományaikkal. Külföldi vendégeik főként a német nyelvterületről érkeznek, mivel a településről a II. Világháború során több mint 900 lakost telepítettek ki a németországi Eschwege környékére. A település célja a falusi turizmus erősítése és további minőségi szolgáltatások kiépítése az átlagos tartózkodási idő meghosszabbítása és a vendégéjszakák növelése érdekében. Kutatásom elemzi Gánt és a hozzá kapcsolódó területek turisztikai értékeit, valamint a település turisztikai fejlődését és lehetőségeit vizsgálja.

Kulcsszavak: Aktív turizmus, Gánt, Vértesi Tájvédelmi Körzet

## **Varga Józsefné Horváth Mária**

NyME Apáczai Csere János Kar

### **A szervezett utak szerepe napjaink vallási turizmusában**

Az egész világon tapasztalható a vallási turizmus fellendülése. Tömegek vesznek részt utazási irodák által szervezett zárandokutakon, ismét virágzásnak indult a búcsújárás, gyalogos zárandokok járják a kijelölt, illetve az egy-egy alkalomra benépesülő utakat.

A zárandokok, valamint a turisták számának növekedésén túl a vallási tartalmú utak szervezésére szakosodó irodák száma is folyamatosan emelkedik.

Előadásomban a Mária Út négy, kiinduló-, illetve célpontját jelentő helyszínére (Mariazell, Częstochowa, Csiksomlyó, Medjugore) irányuló vallásturisztikai szervezett utakat vizsgálom, különös tekintettel a különvonattal lebonyolított utakra és a motoros zárandoklatokra.

Napjainkban a legnagyobb tömegek a pütkösdi csiksomlyói búcsún vesznek részt, de a középkortól a II. világháború kitöréséig igen nagy jelentőséggel bírt a częstochowai zárandoklat, amely 70 év szünet után újból igen gazdag tartalommal telítődött, és vonzza az embereket. Mariazell veszített a korábbi kedveltségéből, de vonzereje mégsem elhanyagolható. Medjugorje pedig alig több mint 30 éve került be a vallásos embereket megszólító helyszínek közé.

Kulcsszavak: vallási turizmus, vonatos és motoros zárandoklat, Mária Út

## **Ivancsóné Horváth Zsuzsa – Ercsey Ida**

NyME Apáczai Csere János Kar – Széchenyi István Egyetem

### **A horgászturizmus általános tendenciái**

A 2013-ban kiadott új halgazdálkodási és halvédelmi törvény a halászállattal szemben előtérbe helyezi a rekreációs célú horgászatot. A törvény hatályba lépését követően több, a horgászat szempontjából kedvező intézkedés is történt, így például a halgazdálkodásért felelős miniszteri biztost neveztek ki, leállították a Balatonon a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit

ZRt halászati tevékenységét, előtérbe került a hazai őshonos halak védelme az invazív fajokkal szemben és bár vitatható eredménnyel és megoldással, de a horgászturizmust támogató szándékkal bevezették a 90 napos horgászturista jegyet. Kutatásunk során mélyinterjút készítettünk Magyarország egyetlen csak horgászutakra specializálódott utazási irodájának vezetőjével, majd kérdőíves megkérdezéssel vizsgáltuk, hogy mi jellemzi a horgászturistákat, milyen általánosítható szokásaik vannak, lehet-e egyáltalán általánosítani? 2013-2014. év során több mint 500 horgász töltötte ki kérdőívünket. A válaszokat SPSS program segítségével értékeltük ki. A kérdőívek adatait gyakorisági, keresztábra elemzéssel, klaszteranalízissel vizsgáltuk. Előadásunkban az abból levont következtetéseket mutatjuk be.

Kulcsszavak: rekreáció, horgászat, turizmus, megkérdezés, tendenciák

### **Orbán Dezső**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Elhelyezkedés az idegenforgalmi piacon**

Évek óta visszatérő kérdés, hogy a hallgatók a diploma kézhezvételét követően mit is tudnak kezdeni a megszerzett tudásukkal. Avagy fordítva is feltehető a kérdés. A piac mit tud kezdeni a frissen végzett diplomásokkal. Mennyire használható az a tudás és gyakorlati tapasztalat, amit a fiatalok az iskolapadban elsajátítottak. Egyáltalán a piacnak milyen típusú munkaerőre van szüksége? Ezekre a kérdésekre próbálok választ keresni az elkészített kutatással.

Kulcsszavak: idegenforgalom, hallgató, képzés, piac elhelyezkedés

### **Albert Tóth Attila**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Szállodaipari trendek Magyarországon**

A magyarországi turizmus, jelentős változásokon ment keresztül az elmúlt évtized során. A kétezres évek elejétől, egészen a gazdasági válság kirobbanásáig, a szállodaipari befektetések tekintetében nagyon komoly fejlődés ment végbe, amely érintette a hazai szállodaipar struktúrájának változását, a jogszabályok pedig lehetővé tették egy új szállodatípus megjelenését a hazai piacon. A wellness szállodák nagyon hamar népszerűvé váltak a befektetők és a vendégek körében is, követve a nemzetközi trendeket, az egészséges életmódra való törekvéssel, szolgáltatások széles körét biztosítva a több generációs vendégkör számára.

A wellness szállodák népszerűségének növekedésével viszont csökkenni kezdett a hagyományos gyógyszállodák szerepe. A minősített gyógyszállodák száma az évek során előbb stagnált, majd fokozatosan csökkenést mutatott.

A válság a szállodaipart is komolyan érintette, a befektetések megtorpantak, sok esetben félbe maradtak vagy elhalasztották őket, kedvezőbb gazdasági környezetre várva. A tulajdonosi struktúra is módosult a válság hatásainak következtében, amely üzemeltetési konstrukciókat is érintett, a hazai szállodák egy részében.

Kulcsszavak: Szállodaipar, befektetések, gazdasági válság, struktúra változás

## **Kocsisné Andrásik Ágota**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Napjaink vállalkozásfejlesztése**

A turizmus területén működő vállalkozásokat kettősség jellemzi napjainkban, amíg a vendégéjszakák száma növekszik, ez a növekmény nem jelenik meg a nyereség kimutatásában. Ha a vállalkozások számát vizsgáljuk ugyancsak a stagnálás vagy az enyhe csökkenés jellemzi ezeket az adatokat is. A kormány különböző eszközökkel támogatja, fejleszti a vállalkozásokat, ezek közül az EU-s források felhasználása vagy a Növekedési Hitelprogram emelkedik ki. Ezek hatékonysága megosztja a szakértőket. A Növekedési Hitelprogram 2013-as bevezetése óta eltelt egy év, és értékelhetők adatsorok állnak rendelkezésre a kutatáshoz. Vajon milyen arányban használták deviza hitelek kiváltására és milyen részét fejlesztésekhez? Milyen arányban került a turizmus területén dolgozó kisvállalkozásokhoz? Kutatásomban kitérek továbbá a ma oly híres startup-okra is. Ezek a világot meghódító vállalkozások hogyan képzelhetők el a turizmusban. Milyen konvencionális és új módszerekkel lehet támogatni, fejleszteni napjaink kisvállalkozásait?

Kulcsszavak: vállalkozásfejlesztés, forrás, hitelprogram, eredmény, startup

## **Kőmíves Csaba**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Munkavállalói elégedettség-vizsgálat a győri szállodák éttermeiben**

Ez a kutatás a doktori cselekményemre épül, melyben a human resource és a vendéglátás kapcsolatát tanulmányozom. Szeretném meghatározni azokat a lehetőségeket, amelyek fejleszthetők lehetnek a vendéglátásban az emberi erőforrás menedzsment területén, továbbá meg kívánom határozni azokat az eszközöket és módszereket, amelyek segítségével a munkáltató motiválni tudja a beosztottait, biztosítva a lehetőségeket a life long learningre, hogy a vállalat láthatatlan tőkéje továbbra is ott maradjon. Kutatásom fő pillérét annak vizsgálata adja, hogyan lehet a munkaadói és a munkavállalói oldal elvárásait/érdekeit egymáshoz közelíteni, milyen módon lehet csökkenteni a nagyfokú fluktuációt a vendéglátásban és meddig lojális a munkavállaló a munkaadójához.

A vendéglátásra alkalmazható írásokkal nem találkozhatunk Magyarországon, ehhez külföldi szakirodalmat kell használnom, ezért doktori disszertációm megírása hiánypótló lehet a hazai szakirodalomban.

A szekunder kutatás elvégzése után, annak alapjaira helyezve primer kutatási módszereket alkalmazok a téma hiányzó információinak, adatainak összegyűjtésére. A primer kutatásom két részből fog állni. Egyrészt a munkavállalók szempontjából vizsgálom az emberi erőforrás intézkedéseit kérdőíves kutatás segítségével. Másrészt a vendéglátó vállalatok vezetőivel készített strukturált interjúkkal próbálom a hipotéziseimet alátámasztani, vagy elvetni.

Kulcsszavak: SEEM, fluktuáció, motiváció, megtartás, IC

## **Borsos Kinga**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Válságok hatása Egyiptom turizmusára**

TDK dolgozatom inspirációját az adta, hogy 2013-ban Egyiptomban tartózkodtam, mint turista. Ott tartózkodásom során egy helyi kávézóból néztem végig egyik este a tüntetést, másik este az örömnünnepet Hurghada belvárosában. Elgondolkodtam, mikor láttam az eseményeket és az itthon tartózkodó édesanyámtól kaptam az aggódo telefonhívást. Vajon mennyire befolyásolták az ország turizmusát a tüntetések?

Kutatásom során 3 válság - 2008-2009-es pénzügyi-gazdasági világválság, 2011-es politikai válság és 2013-as politikai válság - hatását vizsgáltam Egyiptom turizmusára. Szekunder kutatások alapján megállapítottam, hogy mindhárom válság, hatással volt az ország gazdaságára, munkaerőpiacára és turizmusára.

Primer kutatásomhoz kérdőívet készítettem, amelynek célja volt, hogy megismerjem milyen kép alakult ki az emberekben Egyiptomról általánosságban és a média által közvetített zavargások láttán. A kérdőívek kiértékelése során a válaszokból és saját tapasztalataim által felmerült bennem, hogy az ország számára szükséges lenne egy egységes, rövid image film készítése. Megkérdezettjeimet kivárasos állapot jellemezné, ha az általuk választott országban válság alakulna ki. Összehasonlítottam a kitöltők válaszát, a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér forgalmi adataival, amelyből kiderült, hogy Magyarországról kevesebb turista utazott Egyiptomba ebben az időszakban.

Kulcsszavak: Egyiptom, válság, turizmus, gazdaság, munkaerőpiac

## Bölcsészettudományi és gazdaságtudományi szekció

### Régi/új szemléletek, megközelítések és értelmezések a bölcsészettudomány és a társadalomtudomány területén című alszekció

**Albert András**

SZE Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

#### **Területi és egyházi autonómiák az Erdélyi fejedelemség történetében 1541-1690**

A magyar történelemben I. (Szent) István magyar király megkoronázása óta a Magyar Királyságban (Erdélyben) az autonómiának két típusa alakult ki: a. területi és b. egyházi autonómia. A „nemzeti” és „vallási” kisebbségek anyanyelvhasználatának, identitásának megőrzésének különböző módjai alakultak ki. A svájci államot kivéve, Európában egyedülálló módon jöttek létre ezek az autonómiák. Előadásomban ezt az Európában és a világon szinte egyedülálló, sajátosa erdélyi kollektív jogérvényesítési módot mutatom be részletesen a területi és egyházi autonómiák kialakulásában és működésében és azoknak a tudományokra és a kultúrákra történő jótékony hatásait.

Területi (Etnikai) és vallási (egyházi) alapú kollektív joggyakorlás

- II. Egyházi autonómia

- Az I. István király uralkodásától kezdve éltek vallási kisebbségek, amelyek száma a századokon át gyarapodott és életképesé vált a meglévő, biztonságos életet biztosító jogrendszerben.

- A századokon át történő, folyamatos beszivárgása a vallási közösségeknek az önálló Erdélyi fejedelemség létrejöttétől megszűnéséig menedéket és életteret biztosított.

- A többnyire protestáns erdélyi fejedelmek a beköltözött illetve betelepített „idegen etnikumú és vallási közösségeknek” biztosították az anyanyelvű oktatást és egyházi működést.

Kulcsszavak: önrendelkezés, önazonosság, kollektív jog, vallási tolerancia, vallásszabadság, anyanyelv, hagyományozás

**Eged Alice**

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

#### **Paktum az ördöggel (Az 1933-ban megkötött német konkordátum a historiográfia tükrében)**

A weimari alkotmány 1919-ben új alapokra helyezte az állam és az egyház viszonyát. A kölcsönös egymásra utaltság kényszere sem vezetett el azonban 1919 és 1933 között ahhoz, hogy a Vatikán és a Német Birodalom a legfelső szinten rendezze kapcsolatát. 1933 nyarán azonban egy merőben új politikai szituációban - sokak szerint váratlanul - Németország és a Vatikán nemzetközi közjogi szerződést kötött. A konkordátum alapvetően rendezte át a fennálló politikai struktúrát, hiszen a katolikus egyház képviselői számára megtiltotta a politikai szerepvállalást: a Centrum Párt és a Bajor Néppárt már a tárgyalások idején feloszlatta magát. A szerződés létrejöttének körülményei, különösen pedig a következményei számtalan vitára adnak alkalmat napjainkban is. A vita nem csak történeti jellegű, hanem jogi természetű is, hiszen 1956-ban a szövetségi kormány indítványára, az iskolaügyet érintő egyik fontos kérdésben, a német alkotmánybíróság is kénytelen volt foglalkozni vele. Az alkotmánybíróság határozata a konkordátum érvényességét és hatályosságát egyaránt vizsgálta.

Kulcsszavak: weimari alkotmány, konkordátum, alkotmánybíróság, historiográfia

## **Kmeczkó Szilárd**

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

### **Polányiánus elemek napjaink egyik fontos politikai beszédében**

A Polányiánus elemek napjaink egyik fontos politikai beszédében

Barack Obama, hivatalban levő amerikai elnök 2014. szeptember 3-án az észtországi Tallinban jelentős szónoklatot tartott. A beszéd zajos sikert aratott, a jelentősége azonban messze túlmutat a pillanat hatása által kiváltott reakciókon. Bár a közéleti diskurzusban az orosz-ukrán konfliktusként jelzett helyzet s a balti országok közelsége együttesen határozták meg a beszéd elmondásának konkrét körülményeit, az utóbbiaknak a moszkvai hatalommal szemben mutatott negyed évszázaddal ezelőtti függetlenségi törekvéseire való emlékezés - visszatérő utalások formájában - az elmondott beszédnek mélyebb dimenziót kölcsönöz. A beszéd centrumába a szabadság fogalma kerül, s a szónok a szabadság feltételeire kérdez rá, számos irányból közelítve. Talán nem véletlen, hogy a filozófiai műveit a kétosztatú világrendszer időszakában publikáló Polányi Mihálynak alapvetően tetszett volna Barack Obama beszéde azzal a kitételrel, hogy ahol Obama vélhetően a nyitott társadalmat írja körül, ott Polányi szabad társadalmat mondana. Vajon ez a nüansznyi különbség alapvetően új irányt szab a megértésnek, avagy Obama olyan nézőpontból értelmezte volna a Kelet-Európában zajló folyamatokat, amely nagyon közel áll Polányi Mihály látásmódjához?

Kulcsszavak: Barack Obama, nyitott társadalom, Polányi Mihály, szabad társadalom

## **Szirmai Éva**

SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

### **Személyes - emlékezet - politika: a hatalmi emlékezet és a civil kontroll viszonya a városi térben**

A tudományos gondolkodásban a 20. század utolsó évtizedeitől vált egyre jellemzőbbé az emlékezetkutatásként meghatározható interdiszciplináris megközelítésmód, amely Magyarországon is nagyon gyorsan teret nyert, és ugyanilyen gyorsan jelentős átértékelődésen ment keresztül: a tudományos elmélet egyre inkább az aktuálpolitika eszközüvé vált, emlékezetkutatás helyett emlékezetpolitikaként definiálódott. Míg Nyugat-Európában a századvég különösebb történelmi kataklizmák nélkül múlt el, Közép-Kelet-Európa országaiban ki kellett jelölni az új nemzeti identitás kereteit, amelyeket elsősorban a nemzeti múlthoz és az Európához (az Európai Unióhoz) való viszony határozott meg. Ennek a folyamatnak egyik legszembevetőbb jele, ill. eszköze a közösségi tér (a város, az utca) emlékezeti helyé avatása, akár úgy, hogy a politikai szándéknak megfelelő vizuális jelekkel (emlékművek, emléktáblák) látják el, akár úgy, hogy megtisztítják ezektől. További lehetőség az aktuális ideológiai kurzus által választott hagyomány objektíválására a közterületek el-, ill. átnevezése, a térstruktúra megváltoztatása. Vannak azonban olyan folyamatok, amelyek a hatalmi emlékezet és emlékezetpolitika törekvéseivel szemben egyfajta civil ellenállást reprezentálnak. Előadásomban ezeknek a folyamatoknak az elemzését kísérem meg, esettanulmányként a budapesti Szabadság tér legújabb kori „történelmét” áttekintve.

Kulcsszavak: emlékezetpolitika, emlékművek, térszervezés, civil mozgalmak



**Lanczendorfer Zsuzsanna**

NymE Apáczai Csere János Kar

**Egy "újdonsült" népi étel (rózsafánk)**

Az előadás bemutat egy hagyományos népi ételt, a rózsafánkot, valamint elkészítésének technikáját. Megismertet a fánk sütőformájának változásával és a fánk sütést befolyásoló piaci tényezőkkel. Az előadás kiegészül a fánk sütő családdal készített interjúval is, valamint a sütemény készítésének képi szemléltetésével. Az előadás bemutat egy hagyományos népi ételt, a rózsafánkot, valamint elkészítésének technikáját. Megismertet a fánk sütőformájának változásával és a fánk sütést befolyásoló piaci tényezőkkel.

Kulcsszavak: néprajz, egyéniségvizsgálat, népi étel, revival, sütemény

## **A felnőttképzés perspektívái és lehetőségei című alszekció**

**Visztenvelt Andrea**  
Szent István Egyetem

### **Felkészítik-e az álláskeresőket a különböző tréningek? Munkáltatói igények vizsgálata az álláskeresési technikákkal összefüggésben**

Magyarországon 2014-ben a júliusi zárónapon a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat regiszterében 414.200 fő álláskereső szerepelt, akik közül legfeljebb általános iskolai végzettséggel bírt 169.000 fő, mely 41 %-os részvételi arányt jelent. A középfokú végzettséggel rendelkező személyek aránya 53 % volt, míg a felsőfokú végzettségűek aránya mindössze 6 %-ot tett ki. A rendszerben az egy éven túl regisztrált álláskeresők száma meghaladja a 110.000 főt, ami azt is jelenti, hogy a munkát keresők tartósan nem jutnak vissza a nyílt munkaerő- piacra.

A foglalkoztatási nehézségek hátterében a gazdasági okok mellett egyéb tényezőket is vizsgálunk érdemes. A szakképzetlenség hiánya, a nem megfelelő mobilitási hajlandóság mellett a munkakeresők egyéb tulajdonságai, kompetenciái is vizsgálandók. Milyen felkészítést, információkat kapnak az álláskeresők a megfelelő célállás megtalálásához, s ezek a programok mennyire fedik le a valós munkaerő- piaci igényeket? Mely képzési elemek az általánosan elfogadottak az álláskeresés folyamatával kapcsolatban, s melyek a ritkábban előforduló tartalmak? Munkáltatók kérdőíves lekérdezésével, és álláskeresési technikákat kínáló szervezetek honlapjainak elemzése révén jutottunk releváns információkhoz az álláskeresési technikák programjaival, valamint a munkaerő- piac keresleti oldalának igényeivel összefüggésben.

Kulcsszavak: álláskeresési technikák, munkáltatói igények, kompetenciák

**Stéber Andrea**  
Eötvös Loránd Tudományegyetem

### **Az informális tanulás és a tudásmenedzsment összefüggései a munkahelyi tanulás kontextusában**

A felnőttkori tanulás egyik legjelentősebb tevékenységszférája a munkahely. Hazánkban a munkahelyi tanulás támogatása az európai trendekhez képest mégis meglehetősen alacsony (KSH 2014), pedig a formális tanulás behatároltsága miatt a nem formális és az informális tanulás vált hangsúlyossá ebben a környezetben. A legtöbb hazai és a nemzetközi statisztika a munkahelyi tanulás kérdéskörében nem vizsgálja az informális tanulást, csak a szervezett képzéseket. A versenyképesség megőrzése céljából a szervezeteknek hangsúlyt kell fektetniük a belső tudásuk és a dolgozóik egyéni tudásának fejlesztésére, menedzselésére. Ennek professzionális módja a tudásmenedzsment rendszerszerű alkalmazása, ám hazánkban ez széles körben még nem elterjedt.

Kérdőíves mikrokutatásomban egy tudásintenzív iparágban működő kkv-nál vizsgáltam a munkahelyi tanulást és azon belül az informális tanulási folyamatokat többek között a csatornák, az igénybevett eszközök tekintetében. A kapott eredmények összevethetőek a tudásmenedzsment eszközrendszerével. Az informális tanulás meghatározó szerepet tölt be a munkahelyi tanulásban, ahogyan a tudásmenedzsment rendszer működésében is, többek között ezért is fontos, hogy a munkáltatók a munkahelyi tanulás meghatározó formájaként

tekintsenek az informális tanulási tevékenységekre és azok eredményeire, ez pedig tükröződjön a képzési és fejlesztési politikájukban is.

Kulcsszavak: munkahelyi tanulás, informális tanulás, tudásmenedzsment

### **Farkas Éva**

SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézet

#### **A nem formális környezetben szerzett tanulási eredmények hitelesítése**

Előadásomban a nem formális környezetben szerzett tanulási eredmények értékelésének, érvényesítésének, elismerésének és dokumentálásának módszertani vizsgálatára valamint a mérés-értékelés sztenderdjeinek és modelljének kidolgozására irányuló kutatásom eredményeit mutatom be.

A hitelesítési eljárás lényege a különböző kontextusokban megszerzett tudás szabályozott eljárás során történő újraértékelése és beemelése a formális képzési program illetve a foglalkozási standardok értelmezési keretei közé. A módszertan alapja a „learning outcomes”, amely új, eddig nem használt fogalom a magyar szak- és felnőttképzési terminológiában. Ebben a kontextusban a kompetenciák értékelése nem az input-tényezők alapján, hanem a meghatározott és elvárt tanulási eredmények mérése alapján történik.

A hitelesítési eljárásához nélkülözhetetlen módszertan bemutatását követően modellezem a hitelesítési eljárást, és javaslatot teszek annak nemzeti szintű bevezetésére, amely lehetővé teszi, hogy a felnőttek az iskolarendszeren kívül szerzett tudásukat elismertethessék a munkaerőpiacon. A rendszer kialakítása ösztönzi az egész életen át tartó tanulásban való részvételt, vonzóbbá teszi a képzést, második esélyt biztosít, növeli a foglalkoztathatóságot, segíti a szakpolitikai célok elérését.

Kulcsszavak: nem formális tanulás, tanulási eredmények, hitelesítés

### **Újvári Edit**

SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézet

#### **A mém-elmélet – hipotézis és/vagy teória a kultúraelméletben**

Richard Dawkins Az önző gén (1976) című könyvének 11. fejezetében (Mémek: az új replikátorok) az emberi evolúció kapcsán röviden körvonalazott mém-fogalom a kultúra alapegységének meghatározását célozta. A hipotézis a későbbiekben továbbgondolások mentén (pl. Susan Blackmore), valamint kritikák keresztüztében (pl. Martin Gardner) folyamatosan alakul. Az előadás arra keresi a választ, hogy mennyiben tekinthető pusztán hipotézisnek, vagy tapasztalható-e teóriává erősödés, esetleg az új paradigmaként való elfogadás? A kultúraelméletbe vajon integrálódni tud-e egy „harmadik kultúrák” megközelítés, a természettudomány evolúcióelmélete, mint meghatározó paradigma, befolyásolhatja-e a humaniorák témaköreit, a kultúra folyamatainak megértésére törekvő kutatásokat? Vajon a mém-elmélet, paradigmává erősödve, képes-e új kontextusba helyezni a kultúra jelenségeit? Az áttekintés a mém-elméletet elemző tanulmányokra, elsősorban Mérő László értékeléseire épül.

Kulcsszavak: kultúraelmélet, mém-elmélet, harmadik kultúra, replikátorok

## **Nagy Angelika**

SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

### **A tiszaszigeti Vedres István Faluház marketing-tevékenysége**

Az elmúlt 15-20 évben az egész szolgáltató szektorban, így a kulturális piacon, a kultúraközvetítéssel foglalkozó szervezetek és intézmények között is erős verseny alakult ki. A piaci szereplőknek nemcsak felismerni kell a marketingtevékenység fontosságát, hanem a pozíció megtartása vagy megerősítése érdekében alkalmazni is kell a megfelelő marketingeszközöket.

Előadásomban egy Szegedtől 10 km-re fekvő kis faluban működő faluház marketingtevékenységét mutatom be a szolgáltatások marketingspecifikumai (HIPI-elv: változékonyság, nem-fizikai természet, nem tárolható jelleg, elválaszthatatlanság) és a 7P (szolgáltatástermék, ár, értékesítési csatorna, kommunikációpolitika, tárgyi környezet, emberi tényező és szolgáltatási folyamat) alapján. A korábbi kultúrházat egy sikeres pályázat eredményeként alakították át, újították fel. A Vedres István Faluház két éve Integrált Közösségi és Szolgáltató Térként működik. A kibővült funkciókkal rendelkező faluháznak újra kellett gondolnia és a település igényeihez kellett igazítania szolgáltatás kínálatát.

Kulcsszavak: kultúraközvetítés, faluház, marketing, HIPI-elv, 7P

## **T. Molnár Gizella**

SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézet

### **Szükség van-e kultúraközvetítő szakemberképzésre?**

Magyarországon hanyatott története van a kultúraközvetítő szakma professzionalizációjának. Aligha van még egy szakma, melynek társadalmi megítélése, illetve a művelőivel szemben támasztott követelmények, elvárások olyan sokat változtak volna, mint a kultúraközvetítő, felnőttképző szakembereké. A népművelés önálló szakká válása, a terület felsőoktatáson belüli megítélése, elfogadása nem volt zökkenőmentes, belső szakmai viták és a korabeli kultúrpolitika törekvései egyaránt befolyásolták. A rendszerváltás alapjaiban rendítette meg az ekkorra lassan valóban professzionalizálódó szakterületet és az azt művelő szakemberek képzését, de a végeredmény a képzés megújulása lett, és a művelődésszervező szak létrejött. 2006-ban, a bolognai rendszer bevezetésekor ismét megkérdőjeleződött a felsőfokú szakemberképzés szükségessége, és csak az andragógia alapszak egyik szakirányaként tudott megmaradni. Napjainkban ismét olyan kihívásokkal néz szembe a felsőfokú szakemberképzés, amelyekre nehéz megfelelő válaszokat adni. Az andragógia alapszakos hallgatók létszámának drasztikus csökkenése ismét felveti a kérdést: szüksége van-e a társadalomnak erre a szakmára, és ha igen, van-e jövője a felsőoktatásban a szakemberek képzésének? A 21. században kellene-e művelődő közösségek, szükség van-e az ezeket működtető szakemberekre?

Kulcsszavak: népművelés, közművelődés, kultúraközvetítés, közösségfejlesztés, felsőfokú szakemberképzés

**Az árupiaci, pénzpiaci, munkaerő-piaci elméletek és a modern kori válságok.  
Létezik-e „unortodox” gazdaságpolitika?  
című alszekció**

**Bükiné Foki Ariel**  
SQS 2001 Kft.

**A kiválóság kultúra terjedésének vizsgálata az ellátási láncban**

Az előadásban a szervezetek közötti kapcsolatokat vizsgálom az ellátási lánc mentén. Olyan szervezetek tevékenységét elemzem, amelyek az EFQM modellt alkalmazzák nemcsak saját maguk önértékelésének elkészítésére, hanem beszállítóik, partnereik folyamatos fejlesztésének biztosítására.

Az előadás felépítése a következő. Először áttekintem a kiválóság fogalmát a menedzsment, a minőségügy és az ellátási lánc menedzsment oldaláról megközelítve, majd bemutatom az EFQM modellt, az ellátási lánc díjat és a Szövetség a Kiválóságért Közhasznú Egyesület Beszállítói Kiválóság programját.

A második fejezetben a kutatás módszertanát és a minta meghatározásának elveit foglalom össze. A kijelölt szervezeteknél az alábbi kérdésekre keresem a választ.

A beszállítói lánc mentén kialakuló partnerség, vállalatok közötti kapcsolatok hogyan befolyásolták / befolyásolták-e a hatékonyságot, rugalmasságot?

A partnerség során kialakult-e a folyamatok összehangoltsága, integrációja?

Kialakult-e közös beszerzés vagy más költség megtakarítást eredményező tevékenység?

Milyen együttműködések alakultak ki (közös rendezvények, közös képzés)?

A kutatás összegzése után következtetéseket vonok le az egyes iparági sajátosságokkal kapcsolatosan, és javaslatot teszek további kutatási irányok felé.

Kulcsszavak: kiválóság, ellátási lánc, vállalatok közötti együttműködés

**Kaszás Nikoletta - Péter Erzsébet**  
Pannon Egyetem

**A határon átnyúló projekteket lebonyolító szervezetek jellemzői, sikeressége**

A határ menti régiókat gyakran periférikus helyzetűnek tekintik, hiszen földrajzilag valóban az egyes országok szélén, mezsgyéjén helyezkednek el. Ebből adódóan számos Európai Unió forrás igyekszik támogatni a határtérség fejlesztését, mely források lehívását pályázati keretek közt biztosítja. A pályázati projektek technikai szempontjai mellett számos szerző szerint figyelembe kell vennünk a lebonyolító szervezet jellemzőit is, hiszen azok jelentősen hozzájárulhatnak egy-egy projekt sikeréhez. Kutatásunk során a Magyarország-Horvátország-Szlovénia határzónában 2007 óta meghirdetett pályázati projektek sikerességét vizsgáljuk, feltárjuk, milyen szervezeti struktúra és kultúra képes leginkább támogatni a határon átnyúló projektek sikerét, továbbá megvizsgáljuk, mely tudásátadási módszerek jellemzőek a határon átnyúló pályázatokban felhalmozott tudás továbbörökítése céljából. A kutatás hiánypótló és rendkívül aktuális, mivel mindkét vizsgált program (a Magyarország-Horvátország IPA CBC Program és a Szlovénia-Magyarország CBC Program) 2013-ban zárult, s az általuk finanszírozott projektek a 2014-es évben fejeződnek be, így mind az Irányító Hatóságok, mind a Közreműködő Szervezetek számára fontos információkat, összefüggéseket tárhatunk fel az immár lezáruló programozási időszak projektjei kapcsán, s fogalmazhatunk meg javaslatokat a 2020-ig tartó programozási időszakra nézve.

Kulcsszavak: projekt, szervezeti struktúra, szervezeti kultúra, tudásátadás

**Pintér Tibor - Szabó Dániel Róbert**  
Széchenyi István Egyetem

### **Policentrizmus és társadalmi fejlődés**

A regionális tudomány mélyrehatóan foglalkozik napjaink térszerkezeti, településhálózati folyamataival. Az Európai Unió versenyképes gazdasági fejlődésének, kitűzött jövőbeni céljainak egyik alapvető eleme a kiegyenlített területi fejlődés és azzal együtt a policentrikus térszerkezet elérése. Kiváltképpen aktuális a téma földolgozása, hiszen az EU új, 2014 és 2020 közötti pénzügyi programozási időszakában jelentős hangsúlyváltás várható az eddig döntően a periferiális területek fölzárkóztatását megcélzó közösségi politikában.

A policentrikus térszerkezet megteremtése iránti igény az Európai Unió fejlesztési dokumentumaiban egyre erőteljesebben fogalmazódik meg. A tudományos műhelyek, területi tervezéssel foglalkozó intézmények és vállalkozások mindegyike reagált, ma már a közösség nemzetállamai kormányzati szinten is foglalkoznak a kérdéssel. A tanulmány célja, hogy elhelyezze a policentrizmus koncepcióját a területi tervezés gyakorlatában, ezt követően pedig ismertesse gyakorlati vonatkozásait, a továbbfejlesztés irányait. Nem kérdéses, hogy az érintett politikai területek miatt a jövőben is vitákat fognak gerjeszteni az egyes országok települési szerkezetének aktív átalakítását célzó elképzelések.

Kulcsszavak: policentrizmus, területi tervezés, városszerkezet, hálózatok

### **Tóth Péter - Ditrói Zoltán**

SZE Regionális és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

### **Győr-Moson-Sopron megyei települések médiareprezentációjának területi vetületei a regionális médiába**

A humángeográfia egy Magyarországon kevésbé ismert szegmensét kívánjuk bemutatni. A spatial turn jelensége a hetvenes évek óta jellemzi a földrajztudományokat, amivel egy időben a kultúra- és a társadalomtudományok is ráleltek a térbeliség fontosságára. A helyek ebben a folyamatban társadalmi konstrukcióként is értelmezhetővé váltak. Olyan elvont módon megjelenített helyek vizsgálata is érdekessé vált, mint pl. a különböző tömegkommunikációs eszközökben megjelenő földrajzi helyek reprezentációja. Az újságokban kialakuló szemantikus földrajz elemeit több csoport is befolyásolja. Elsőként a szerkesztők, másodsorban az újságírók, harmadrészt pedig maguk az olvasók, akik előfizetőként már eleve egy adott térelemhez köthetőek, sajátos preferenciákkal rendelkeznek, ami befolyásolja az újságba kerülő híreket is. Kutatásunkban a Győr-Moson-Sopron megyében megjelenő Kisalföld cikkeit tekintettük át a fentiek figyelembevételével. Arra kerestük a választ, hogy a szerkesztőségtől való földrajzi távolság mellett milyen egyéb tényezők (lakosságszám, előfizetői szám, település vásárlóereje, település demográfiai jellemzői) határozzák meg azt, hogy egy település milyen gyakran, milyen terjedelemben és hol szerepel az újságban. Ez utóbbi, valamint az, hogy jelent-e meg fénykép is a cikkhez az írás súlyára utal. Ezt épp úgy vizsgáltuk, mint azt, hogy az egyes cikkek milyen témákban jelentek meg.

Kulcsszavak: települések, médiareprezentáció, regionális média, területi vetület

**Pongrácz Alex**

SZE Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kara

### **Iustitia dilemmája, avagy van-e kiút a globális gazdasági dzsungelből?**

A XXI. század forгатagában a hagyományos vesztfáliai paradigma megszűnt a nemzetközi kapcsolatok vezérlő elve lenni. A szuverenitás „kapitulálása” leginkább a gazdaság terrénumában figyelhető meg. A nemzetállamok gazdaságpolitikai mozgástere radikálisan lecsökkent. Az évtizedeken keresztül sikeresnek mondható „jóléti állam – projecttel” szemben az 1970-es évek közepétől kibontakozó, majd teljes dominanciára szert tevő monetarista (neokonzervatív/neoliberális) ortodoxia térnyerése kapcsán évtizedekig elfogadott hipotézis volt, hogy az állam gazdasági aktivitását a lehető legminimálisabbra kell szorítani, azaz az állam szinte csak ott funkcionálhat, ahol a piaci integráció nem lehetséges. Ezen folyamatok ideológiai bázisául az ún. washingtoni konszenzus programpontjai, a költségvetési stabilizáció, a liberalizáció, a dereguláció és a privatizáció kívánalmi szolgáltak. A 2007 nyarán kitört, Amerikából kiinduló globális gazdasági és pénzügyi válság hatására azonban az állam szerepét illetően sokak szemében revideálódtak a korábbi neoliberális tanok. A válság folytán dominóként dőlt össze az évtizedeken keresztül domináns neoliberalizmus főiránya és a neokonzervatív eszmerendszer legitimitása is megkérdőjeleződött. Mely paradigma tekinthető az "igazságossági" mércével adekvátnak és van-e kiút a globális gazdasági dzsungelből?

Kulcsszavak: szuverenitás, globalizáció, gazdaságpolitika, neoliberalizmus, államépítés, fejlesztő állam

**Szabó Dániel Róbert**

SZE Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar

### **A reklámkampányok stratégiai tervezésének térbeli vetületei, különös tekintettel a reklámzenékre**

Az audiovizuális reklámok üzeneteinek közvetítésében a zene mint kreatív elem fontos szerepet képes játszani, s így nagymértékben befolyásolhatja az adott reklámfilm, reklámkampány nézőkre gyakorolt hatását. A marketingkommunikáció lehetséges térbeli vetületeit mint egy tudatosan tervezett vállalati marketingstratégia elemeit, szempontjait vizsgálom, külön bontva a kommunikációs szempontból vett befogadói és a kibocsátói oldalt, különös tekintettel a reklámzenékre mint marketingkommunikációs eszközre. A kibocsátói oldal feladata, hogy megfelelő mértékben térképezze fel lehetőségeit a befogadói oldal vizsgálatán keresztül. A befogadókra a vállalat, illetve a marketingkommunikáció tervezőjének, a tervezési folyamat szemszögéből tekintek. A fenti két oldal megfelelő „egymásra találása” esetében feltehetően egy sikeres reklámkampányról, előbbi hiányakor azonban ennek sikertelenségéről, bizonyos esetekben pedig akár kudarcáról is beszélhetünk. A tanulmány a fentiekhez kapcsolódó tervezési, valamint a reklámzenék területére vonatkozó, jelen megközelítés kapcsán felmerülő kérdésekkel foglalkozik.

Kulcsszavak: marketing, reklám, reklámzene, kommunikáció, marketingkommunikáció

**Remsei Sándor**

Kodolányi János Főiskola

**A magyar gazdaságpolitika változása a 2008-as válság után**

A 2008-as gazdasági válság minden országot, így Magyarországot is az addigi gazdaságpolitika átgondolására kényszerítette. Hazánkban a válság menedzselése a Bajnai kormány idején kezdődött és az Orbán kormány tevékenységével folytatódott. Felmerül a kérdés, hogy a makroökonómiában ismert modellek megállják-e helyüket az új gazdasági helyzetben? Szükséges-e teljes, vagy részleges felülvizsgálatuk?

A gazdaság mai irányítói új, úgynevezett „unortodox” eszközökről beszélnek. Az előadás arra keresi a választ, hogy mennyiben újszerűek ezek az intézkedések, mennyire példa nélküli az alkalmazásuk, és legfőképpen mennyire volt eredményes a bevezetésük.

Ennek bemutatására a legalkalmasabb eszkörendszer a gazdasági mutatószámok és azok trendjeinek vizsgálata. Ezen kívül említést érdemelnek még a különböző hazai és nemzetközi minősítő intézmények jelentései, besorolásai, valamint a hazai és külföldi szakértők véleménye a témában.

Az előadás mindemellett nemzetközi, főként a posztoszocialista országok által követett úttal is összeveti a magyar gazdaságpolitika lépéseit és eredményeit, mely segítséget nyújt a reálisabb következtetések levonásához.

Kulcsszavak: gazdaságpolitika, unortodox, gazdaságelemzés, válságkezelés, gazdasági válság



## Hittudományi szekció

### **Csendesné Cseri Kinga**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **A keskeny út filozófiája**

Előadásomban a keskeny út egzisztenciális jelentőségét szeretném megközelíteni, azaz a szenvedő Krisztussal való egyidejűség keresztényi követelményének a felvillantására - továbbá filozófiai interpretációjára - vállalkozom. A keresztény hithez illetve önmagunkhoz való viszonyulásunk kiteljesedése mindenekelőtt Jézus Krisztus egzisztenciális jelentőségéhez köthető. Célunk, hogy megragadjuk azt a különbséget, amely a galileai vándortanító és a paruszia eljövendő győzelmes Krisztusa között feszül. A megalázott Krisztussal való egyidejűség Kierkegaard, Unamuno és Balthasar teológiai gondolatmenetében egyaránt fellelhető, s ezen párhuzamok és eltérések feltárására is vállalkozom abból a célból, hogy reflektáljak az egyidejűség hermeneutikailag és a keresztényi hit szempontjából jelentős kérdéskörére. Az említett szerzők munkásságában közös pontnak tekinthető Krisztus követésének feltétlen érvényű parancsa, a historikus krisztushit elvetése, ugyanis Krisztus élete az örök egyidejűség, az örök történelem állapota, ami önkéntes lemondást követel meg az emberi egzisztenciától.

Kulcsszavak: hit, egyidejűség, szenvedő Krisztus, egzisztencia, közvetítés

### **Percze Sándor**

Győr-Ménfőcsanakai Evangélikus Egyházközség

#### **Spiritualitás: búcsú a képzetektől és találkozás a valósággal**

Hogyan viszonyul egymáshoz a keresztény hit és az önismeret? Az egyház a XXI. században még mindig idegenkedve, egyfajta önmegváltásként tekint a pszichológiában is hangsúlyos önismeretre. Az előadás arra tesz kísérletet, hogy a keresztény lelkiség történetéből szemezgetve hangsúlyozza: a keresztény hit az identitásnál kezdődik igazán és nem vallásos formulák vagy cselekmények pusztá elvégzésénél. Jézus a tanítványait és a vele kapcsolatba kerülő embereket sokkal kevésbé akarta a vallás, mint önmaguk irányába terelni. Azt akarta megláttatni velük, mi gátolja őket önmagukban, hogy felszabaduljanak az Istennel és felebaráttal való mélyebb kapcsolatra. Ezáltal a valóság felismerésére készítette őket. A keresztény spiritualitás közel kétezer éves története az emberi lélek mélységeinek bejárásáról tanúskodik. A misztikusok alapvető tapasztalata, hogy az ember saját vágyai, álmai, tervei bűvöletében tölti mindennapjait és nem tud szembenézni a valósággal. A keresztény lelkiség kincsestára számtalan utat kínál az önmagunkkal való találkozásra. A lelkiség nem más, mint búcsú a (kényszer)képzetektől és találkozás a valósággal.

Kulcsszavak: spiritualitás, meditáció, önismeret, ideológia, valóság

## **Végerbauer Richárd**

Hittudományi Főiskola és Papnevelő Intézet

### **Van igazság?**

Van igazság? „Az igazság kutatása súlyos erőfeszítést követel tőlünk, s ha megtaláltuk, még súlyosabbat ró ránk.” - az igazságkeresés kétirányú. „Ez nem igaz!”, „Micsoda igazságtalanság!” – sokszor vélekedünk így a hétköznapi életben. „Nincs igazság!” – kiáltjuk, ha úgy érezzük, nem kapjuk meg méltó jutalmunkat, vagy ha azt látjuk, hogy büntettek maradnak megtorlatlanul. Sokan úgy vélik, hogy a gazdag és befolyásos büntetlenül megszegheti a törvényt, diktálhat, meghatározhatja, hogy számára és környezete számára mi az igazság. Úgy tűnik, hogy posztmodern világunkban az igazság az egyén tetszésének van kiszolgáltatva, csak megegyezés, vagy éppen nézőpont kérdése. Mintha egy tükörteremben szemlélnénk, s közben elveszünk a – ki honnan nézi? – relativizmusában.

Tapasztaljuk, hogy mennyire nehéz igazat szólni: mire kimondom, hogy mennyi az idő, máris tovább ugrott a mutató. A tudományos eredményeket is folyton cáfolják, átírják, módosítják. Mindezek ellenére az ember benső készletét nem engedi, hogy felhagyjon az igazság keresésével, hiszen folyamatosan megtapasztalja, hogy az igazságtalanságban nincs közösség, nincs rend, nincs mérték. Az igazságtalanság üresség. Az igazságtalan ember szociális gonosztevő. Szomorú valóság, hogy az emberiség történelmében, a köz- és magánéletben léteznek szándékos hazugságok is, amely ellen az ember kezdettől fogva tiltakozik.

Kulcsszavak: Van igazság? - keresés - igazság - igazságosság - szeretet - kötelezettség

## **Kormos József**

Győri Hittudományi Főiskola

### **Az igazság értelmezésének lehetőségei a filozófiában**

A filozófiában az igazság értelmezésének többféle lehetőségével találkozhatunk. Már a szó variációi – igaz, igazság, igazságosság – is sokféle denotációt és konnotációt tesznek lehetővé.

Az igazság a közgondolkodásban is jelenlévő és kiemelt fogalom. Alapvetően valamiféle viszonyítás, összehasonlítás eredményeként fogalmazható meg. Hordozza azt a jelentést, hogy aki az összehasonlítás, viszonyítás alapján rendelkezik vele az jobb, az tökéletesebb, az többet ér, az megtehet valamit, az jogosult valamire.

Az igazság a filozófiának is egy elsődleges fogalma, sőt egyes vélemények szerint „a filozófia nem más, mint az igazság keresése”. A filozófiában az igazságnak logikai, ismeretelméleti, ontológiai, etikai megfogalmazásai is jelen vannak.

Az előadás azt kívánja bemutatni, hogy a különböző filozófiai értelmezések mennyire kapcsolódnak az adott kultúrában jelenlévő köznapi értelmezésekhez és ez a párhuzam, összetartozás milyen módon van jelen, illetve milyen jelentőséggel bír a kortárs közgondolkodásban, kultúrában.

Kulcsszavak: filozófia, közgondolkodás, igaz, igazság, igazságosság

**Kodácsy-Simon Eszter**

Evangelikus Hittudományi Egyetem

**A harmadik kizárt a hitoktatásban nem kizárt – az igazság kérdése hittanórán**

Mindannyian használjuk a bináris logikára épülő gondolkodást, s az Arisztotelész által először megfogalmazott harmadik kizárt elvét. Kisiskolásként az elénk rakott igaz-hamis tesztben szereplő kérdések egy részére könnyen választ tudtunk adni. Azonban mindig akadtak olyanok is, amelyekről csak nehezen tudtuk eldönteni, hogy milyen kritérium alapján, melyik lehetőséget jelöljük meg, hogy a tanár által hamisnak tartott választ elkerüljük.

A teológiában különösen sok olyan kérdéssel találkozunk, amelyek tárgyalásában sokat segíthet a ma ritkán használt trivalens logika. Ennek hittanórán történő alkalmazása nemcsak a tárgyi tudás, vagy a dogmatikai fogalmak megértésében segíthet, hanem az etikai döntéshozatal és igazságérzék fejlesztése terén is rendkívül hasznos a diákok számára.

Kulcsszavak: hitoktatás, logika, igazság, kompatibilitás, kontextuális teológia

## **Humánerőforrás kutatások szekció**

### **Új elméletek és gyakorlati megoldások a HR-ben és a tanácsadásban című alszekció**

**Konczosné Szombathelyi Márta**

Széchenyi István Egyetem

#### **Igazság és PR viszonya**

Mind a magyar PR Szövetség, mind a nemzetközi PR szövetségek (mint például az IPRA, IABC) etikai kódexükben fogalmazzák meg a PR szakemberektől elvárt magatartást a megbízókkal, a kollégákkal. Tevékenységük nem ellenkezhethet az általános emberi normákkal, nem irányulhat az egyén méltósága ellen, kötelesek tiszteletben tartani az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának elveit, különös tekintettel a szólás- és a sajtószabadságra, az egyének információhoz jutásának jogára. A tevékenység nem irányulhat a közérdek, különösen a társadalom demokratikus alapértékei ellen. PR szakember nem használhat, és nem továbbíthat olyan információkat, amelyek tudomása szerint félrevezetőek lehetnek vagy hamisak. Tevékenységének a valóságnak megfelelő tényeken kell alapulnia, és azt nyilvánosan és nyíltan kell végeznie.

Mégis mind a közvélekedésben, mind a kritikai PR elméletekben gyakori a manipulációval, a propagandával, a hamisságnak az igazság látszatával való feltüntetéssel való azonosítása. A tanulmány arra vállalkozik, hogy a PR elméleti és gyakorlati képviselőinek tevékenységét/véleményét áttekintve, keresse a bizalmatlanság forrásait és a bizalomépítés módjait.

Kulcsszavak: bizalomépítés, hitelesség, információ, manipuláció, propaganda

**Krisztián Béla**

Pécsi Tudományegyetem FEEK

#### **Versenyképesség és tanácsadás**

A versenyképesség a világgazdaság egyik kulcskérdése. A verseny – egymást kioltó vagy erősítő formában – fellelhető a személyek, szervezetek, technológiák, nemzetek, országok, de a világrészek között is. Valamilyen formában mindenki érintett a versenyben, egyre gyorsulva a világ bonyolult hálózattá, rendszerré vált. A folyamat természetesen nem új, az 1930-as évek válságai és mai válságok, a kiútkeresés mechanizmusai példázzák a helyzetek összetettségét. Az ezekből történő kijutás alkalmazkodási lehetősége: beletörődés, a környezet szabályozása vagy a világhoz való viszony átformálása. Az ismert vagy meglévő modellekhez történő alkalmazkodás csökkenő hatékonyságú, több helyen ezért kísérleteznek – régebbi elemek újszerű kezelésével „unortodox” eljárásokkal. Ilyen körülmények között felértékelődnek a döntéshez szükséges ismeretek – de felértékelődnek a tanácsadói szerepek is, amelyek nemcsak biztosítják a fennmaradást, hanem elébe is mennek a változásoknak. Ennek egyik feltétele, hogy a tanácsadás felismertesse és elfogadtassa, hogy a szervezet milyen vállalkozásban vegyen részt. Ehhez tudni szükséges, a/hol van versenyhelyzet, b/mely termékekkel kerül szembe a versenyző, c/hol szerezhetünk fenntartható versenyelőnyt ezeken a kiválasztott területeken?

Kulcsszavak: versenyképesség, versenyfeltételek, tanácsadás, tanácsadói felkészültség

**Suhajda Csilla Judit – Lukács Éva Fruzsina**  
Szent István Egyetem

### **A hazai tanácsadó képzések helye a NICE rendszerében**

Az Európában tapasztalható gazdasági és politikai változások miatt még soha nem volt ennyire fontos, hogy az állampolgárok képesek legyenek megfelelni a munkaerőpiacon velük szemben támasztott követelményeknek és sikeresen vegyenek részt a munka világában. Ebben a folyamatban jelentős szerepet töltenek be a tanácsadók, akik különböző területeken, szinteken és módon támogatják a munkavállalókat.

A NICE (Network for Innovation in Career Guidance and Counselling in Europe) hálózat célkitűzése, hogy támogassa és elősegítse az élethosszig tartó tanulás (LLL) és az életutató támogató pályatanácsadás (LLG) irányelvének megvalósulását Európában. A hálózatban jelenleg 45 európai felsőoktatási intézmény karrier- és pályatanácsadó szakjainak képviselői vesznek részt és dolgoznak azért, hogy fenntartsák és erősítsék az együttműködést az oktatás és a kutatás területén.

Hazánkban ez a hálózat viszonylag kevésbé ismert, mindössze 1 hazai felsőoktatási intézmény a tagja, azonban a szervezethez való csatlakozás számtalan esélyt rejt magában. Előadásunkban a NICE céljainak, felépítésének ismertetésén túl, bemutatjuk a hálózat a tanácsadás szintjeivel és tartalmával kapcsolatos egységes mátrixát, és felvázoljuk, hogy ebben a koncepcióban hol lehet helye a hazai képzési palettán megtalálható tanácsadó szakoknak.

Kulcsszavak: tanácsadás, hálózat, együttműködés, képzés, felsőoktatás

### **Katona Miklós**

Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság

### **A hazai pályaaorientációs rendszer megújításának elemei a szak- és felnőttképzés szemszögéből**

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal az eddigi pályaaorientációs, életpálya-tanácsadási fejlesztéseire, illetve szolgáltatási tapasztalataira építve azt a célt tűzte ki, hogy megújítsa és minden állampolgár számára elérhetővé tegye a pályaaorientációs eszköz- és szolgáltatáskészletet, ezáltal segítse a tanulás és a munka világában hozott döntéseket. A hatékonyan működő pályaaorientációs rendszer hozzájárul a polgárok munkaerő-piaci esélyeinek javításához, az állampolgári alkalmazkodóképesség növekedéséhez, illetve az oktatási rendszer gazdasági igényekhez való közelítéséhez. Az elmúlt években számos olyan célzott program valósult meg és indult el, amely az oktatás minden szintjén támogatja az életpályával kapcsolatos döntések meghozatalát. Külön hangsúlyt fektetnek a pályaaorientációs szakemberek (tovább)képzésére is, amely szintén a fenti célokat támogatja.

Előadásomban a pályaaorientációs rendszerfejlesztéshez kapcsolódó hivatalon belüli fejlesztési tevékenységeit kívánom bemutatni, melyek az LLL és LLG szemléletet és a felnőtt tanulás minőségi fejlődését is kívánják erősíteni.

Kulcsszavak: Nemzeti Munkaügyi Hivatal, pályaaorientáció, életpálya-tanácsadás, LLL, LLG

## **Pongrácz Attila**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **A pályaaorientáció és a (szak)képzés szerepe a foglalkoztathatóságban**

A (z élet)pályaaorientáció az elmúlt évek egyre gyakrabban emlegetett kifejezései közé tartozik, amely messze túllépett az alap- és középfokú oktatás területén. Az európai élethosszig tartó pályaaorientációs gyakorlat (LLG) immár hazánkban is meggyökeresedett, és több helyi, valamint országos jelentőségű projekt indult a minél színvonalasabb és hatékonyabb pályaaorientációs munka elősegítésére.

Az emberi erőforrás fejlesztés területén napjaink másik gyakran használt kifejezése a (szak)képzés, amely egyre gyakrabban mind közép, mind pedig felső fokon ún. „duális” rendszerben működik.

A megfelelő pályaaorientációs szolgáltatási csomaggal támogatott állampolgár belépve a (duális szak)képzési rendszerbe, remélhetőleg a munkaerőpiac számára is hasznos végzettség birtokában rövid időn belül el tud helyezkedni. Amennyiben –Andrew Miller 2012-ben felállított modelljét alapul véve- egy munkavállaló a szükséges szaktudáson (hozzaértés - competency) kívül még megfelelő hozzáállással (attitude) és gondolkodásmóddal (mindset) is bír, akkor sokkal magasabb a foglalkoztathatósági mutatója, azaz nagyobb lesz iránta a kereslet a munkaerőpiacon.

Az előadásban a fentiekhez kapcsolódó számos pozitív kezdeményezést és jó gyakorlatot mutatunk be statisztikai mutatók és empirikus kutatások tükrében.

Kulcsszavak: (élet)pályaaorientáció, LLG, (szak)képzés, duális képzés, foglalkoztathatóság

## **Buday-Malik Adrien**

NORRIA Észak-magyarországi Regionális Innovációs Ügynökség

### **Élethosszig tartó tanulással és gyakorlat- illetve kereslet-orientált szakképzéssel az egyenlő esélyekért az Egyesült Királyságban**

Az élethosszig tartó tanulás nem pusztán a formális képzést kiegészítő tudás-megszerzésének lehetősége, hanem esély a fejlődésre és jobb munkapiaci megítélésre- bármely korosztályról is legyen szó. Az Egyesült Királyság 4 tagállamának kormányzatai különböző prioritásokat rendeltek az *Élethosszig tartó tanulás Stratégiájához*, amelyen belül a szakképzés kiemelt fontosságú. Az angol szak- és felnőttképzési rendszer egyik legfőbb jellemzője, hogy az állami és piaci programok komplementer módon működnek – beleértve azok kialakítását és a finanszírozás biztosítását is. Az angol gyakorlat sikereit jelzi, hogy 2011-ben, a jelenlegi stratégia megvalósításának felülvizsgálatakor javuló statisztikák jelentek meg a kormányzati értékelésben és az OECD 2013-as tanulmányában egyaránt, ugyanakkor az ún. Wolf Jelentés újabb kihívás-területeket azonosított, amelyek főként a 16-19 éves korosztályt érintik. A Jelentés és az abban meghatározott intézkedések előrehaladását nyomon követő beszámoló eredményeit és tanulságait is részletezi a tanulmányunk, a brit példán bemutatva, hogy az állampolgárok egyenlő esélyeinek megteremtéséhez hogyan járulhat hozzá a szakképzés és mennyiben meghatározó abban a magánszféra szerepvállalása.

Kulcsszavak: LLL, magán szakképzés, Wolf Jelentés, egyenlő esélyek, Anglia, Skócia, Wales és Észak-Írország

**Molnár Krisztina**

BCE Szociológiai Doktori Iskola

### **Globális tendenciák a lokális stratégiák szintjén. Jó gyakorlatok nyomában a szlovák szakképzés piacán**

Előadásomban egyfajta „esettanulmányként” azt szeretném nyomon követni, hogy a szakképzéssel kapcsolatos európai uniós stratégiai célok és elvárások hogyan tükröződnek a szlovák szakképzés rendszerében. Céloom modellezni azt a folyamatot, hogy a stratégiaalkotás különböző szintjein miként jelennek és/vagy nem jelennek meg azok az elvárások és irányelvek, amelyek a fejlődés irányát határoznák meg, és ez által fellelni azokat a valós akadályokat és gátakat, amelyek a hatékonyabb, munkaerő-piaci igényekkel és az oktatásban részt vevők szükségleteivel összhangolt képzési rendszer kialakításának útjában állnak.

A szlovák szakképzés rendszerének áttekintésén túl egy konkrét megye példáján végigkövetjük azt, hogy az EU-s irányelvektől kiindulva az országos szintű szakpolitikai iránymutatásokon keresztül mi ér el és milyen értelmezést nyer egy megyei szintű stratégia szintjén. Ezt követően rátekintünk néhány konkrét példán keresztül arra, hogy hogyan értelmezik a saját stratégiai feladataikat és az őket érő kihívásokat a szakiskolák élén álló intézményvezetők, majd pedig néhány hipotézist fogalmazunk meg arra nézve, hogy mi jelenti a gordiuszi csomót a szlovák szakképzés rendszerében.

Kulcsszavak: jó gyakorlat, magán szakképzés, munkaerő-piaci trendek, megyei stratégia, esettanulmány

**Mészáros Attila**

Széchenyi István Egyetem

### **Humán erőforrás kutatások lehetőségei a felsőoktatásban**

HR és a tanácsadás területén dolgozó elméleti és gyakorlati szakemberek vizsgálatainak területe viszonylag ritkán a felsőoktatás. Ennek oka sokrétű. Az egyetemi autonómiától elkezdve a különleges szervezeti kultúráig bezáróan. Egy egyetem oktatási minősége pedig elsősorban a színvonalas munkát végző oktatókon múlik. Minőségi igényként, a mindenkori, elvárásoknak megfelelő, éppen aktuális készségek és tudás birtoklását, elsajátítását helyezi kitűzendő célként egy egyetem a dolgozói elé - így biztosítva a folyamatos fejlődést, s a mindig időszerű - azaz pillanatról pillanatra korszerű tudás meglétét. Az egyetemi oktatók szakmai és oktatási képességei mellé viszont új, a munkaerőpiacon ma már nélkülözhetetlen készségek, az úgynevezett kulcsképessegek társulnak. A jelen előadásomban egy 5 éves példaértékű folyamatot kívánok bemutatni. Ebben a folyamatban a magyar felsőoktatásban a oktató, nem oktató humán erőforrás kutatás és fejlesztése történt meg. Ezen kívül az egyetemi szervezeti kultúra és leltár feltárása történt meg. A kutatás és fejlesztés célja az volt, hogy a XXI. századi elvárásoknak megfelelő modern egyetemi szervezet jöjjön létre, valamint korszerű módszertani ismeretekkel rendelkező oktatók, magas minőségi színvonalon tanítsanak az egyetemen.

A példáim hasznosítható több egyetemen és lehetőség nyílik összehasonlító kutatások végzésére is

Kulcsszavak: felsőoktatás, HR kutatások, módszertan, szervezeti kultúra

**Szretykó György**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **A feudális-tekintélyorientált és a szakmai- teljesítményorientált felsőoktatási intézmények emberi erőforrás menedzsmentjének összehasonlító elemzése**

A humán erőforrások fejlesztésének egyik legfontosabb színterei a felsőoktatási intézmények. Ebben meghatározó szerepe van az intézmény menedzsmentjének, illetve az emberi erőforrásokkal való gazdálkodásnak és menedzselésének. A hazai szakirodalomban -- talán a téma kényes volta miatt -- kevés kutatás foglalkozik a felsőoktatási intézmények emberi erőforrás menedzsmentjének elemzésével. Előadásomban arra vállalkozom, hogy felvázoljam egyrészt a feudális-tekintélyorientált és a szakmai-teljesítményorientált felsőoktatási intézmények emberi erőforrás menedzsmentjének különbözőségeit, másrészt a felsőoktatási intézmények tanulószervezetekké válásának feltételeit és követelményeit. A két típusú felsőoktatási intézmény emberi erőforrás menedzsmentjének különbözőségeit tizenöt szempont alapján mutatom be a teljesség igénye nélkül. Az előadás végső következtetése az, hogy a XXI. század kihívásainak csak a teljesítményorientált felsőoktatási intézmények felelnek meg, amelyek egyben tanuló szervezetek is.

Kulcsszavak: emberi erőforrás menedzsment, felsőoktatás, innováció

**Molnár Nikolett**

SZIE Regionális Tudományok Doktori Iskola

### **Az emberi erőforrás tanácsadó mesterképzés regionális sajátosságai**

A felsőoktatás egészét érintő bolognai folyamat a hazai tanácsadó képzésre is hatással volt: a munkavállalási tanácsadó főiskolai szak helyére lépett más szakokkal összevontan az andragógia alapszak, melyen a munkavállalási tanácsadás szakirányként működött tovább. Az alapképzést követően a mesterképzések területén is megjelent egy új szak, ez pedig az emberi erőforrás tanácsadó MA.

A leendő hallgatóknak az ország négy egyetemén van lehetőségük emberi erőforrás tanácsadást hallgatni a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Karán és Gazdálkodástudományi és Vidékfejlesztési Karán, a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karán, a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán, valamint a Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karán.

Vizsgálatunkban arra keressük a választ, hogy rendelkezik-e regionális sajátosságokkal az emberi erőforrás tanácsadó MA szak a különböző képzési helyeken.

Elemezzük a vizsgált szak központi kiadott képzési és kimeneti követelményeit, valamint intézményenként áttekintjük a tanterveket, képzési struktúrákat. Az eredményeket fel kívánjuk használni a szak további fejlesztése során.

Kulcsszavak: emberi erőforrás tanácsadó, regionalitás, képzési és kimeneti követelmény

**Nemeskéri Zsolt**

Pécsi Tudományegyetem FEEK

### **Foglalkozások egészségi tényezőinek szerepe a HR tanácsadásban**

A Pécsi Tudományegyetem az Eszéki Egészségközponttal, valamint a Baranya Megyei és Eszék-Baranyai munkaügyi központokkal, mint társult partnerekkel együtt a magyar-horvát IPA együttműködési program keretében támogatást nyert a „Foglalkozás és egészség” című projekt (Occupation and Health Project) megvalósítására. A projekt indokoltságát adta, hogy



a foglalkozás és az egészség összefüggéseinek meghatározása egyaránt feladatként jelenik meg az Európai Unió, Magyarország és Horvátország foglalkoztatáspolitikájában. A munkaerőpiac két legfontosabb szereplője közül a munkáltatónak érdeke, hogy megfelelő képzettségű, egészségi állapotú munkaerő álljon a rendelkezésre, az előírt munkakörnyezet és feladat biztosításával. A munkavállalónak szintén érdeke, hogy foglalkozásáról, a munkakörülményekről és a munkavégzéshez kötődő egészségi feltételekről tájékozott legyen. A projekt eredményeként a „Kézikönyv a foglalkozások egészségi szempontjainak meghatározásához” címmel megjelent munka nemcsak a foglalkozások leírását tartalmazza, hanem meghatározza a foglalkozásokhoz kapcsolódó legfontosabb ismérveket, készségeket, kompetenciákat és elsősorban azokat az egészségi szempontokat, amelyek befolyásolhatják a foglalkozás gyakorlását. Ennek HR tanácsadásban való felhasználhatóságát mutatja be az előadás.

Kulcsszavak: foglalkoztatáspolitikai, foglalkozás-egészségügy, egészségi tényezők, HR tanácsadás, IPA projekt

### **Báthory-Németh Andrea**

Eötvös Loránd Tudományegyetem PPK

### **Női vezetők támogatása coachinggal - „gyermekkor nélküli” éltanulók a munka világában**

Több éves business coach munkám során feltűnt az a jelenség, hogy kiváló képességű vezetők – elsősorban nők – olyan elakadásokkal, gondokkal keresnek coachot, amelyek mögött sok esetben a gyerekkori hiányos szocializációt lehet felfedezni. Előadásomban arra keresem a választ, hogy létezik-e összefüggés e nők kiváló iskolai teljesítménye és a későbbi, munkahelyi kudarc között. Eddig szerzett tapasztalataim szerint ezek a nők gyermekkorukban szabadidős tevékenységekben alig vettek részt, délutánjaik nagy részét a másnapi órákra történő tanulás, készülés tette ki. Így nem vettek részt a közösségformáló kötetlen gyermeki tevékenységekben, azaz „alig voltak gyerekek”, csak tanultak, s kitartó szorgalommal érték el sikeres tanulmányi eredményeiket. A munkahelyre megérkezve a magukkal hozott jó bizonyítvány révén hamar kiválasztódnak vezetővé, ugyanakkor a gyermekkori szocializációs deficit erőteljesen érvényesül a vezetői kompetenciák hiányában (pl. nem tudnak együttműködni, rossz a feladat-átadó, delegáló képességük, türelmetlenek és bizalmatlanok a beosztottakkal szemben, mindezt tetézi a gyerekkorból hozott megfeleléskényszer, miszerint csak jól lehet teljesíteni, „négyest nem kaphatok”). Kutatásaimban többek között azt vizsgálom, hogy melyek azok a tipikus női szerepek, amelyek az iskoláskori rossz beidegződések folyamán ezekhez a vezetői kudarcokhoz vezetnek.

Kulcsszavak: business coaching, női vezetők, gyermekkori szocializáció, munkahelyi szocializáció, andragógia

### **Czeglédi Csilla - Juhász Tímea**

Szent István Egyetem

### **Milyen tényezőket vesznek figyelembe a munkáltatók a pályakezdők alkalmazásánál?**

A pályakezdők foglalkoztatása napjaink egyik igen fontos nemzetgazdasági probléma nemcsak hazánkban, de az uniós számos tagállamában. Ez az a társadalmi réteg, aki az iskolapadból kikerülve, igen nehezen tud egyrészt munkát találni, másrészt a tartós foglalkoztatása is gyakori kérdéseket és kompromisszumokat vet fel mindkét oldalról.

Az egyik igen nagy vitatéma, hogy a munkáltatók foglalkoztatási preferenciái és a pályakezdők által kínált kompetenciák, mennyire felelnek meg egymás igényeinek, milyen tényezők játszanak abban szerepet, hogy a munkaadók alkalmasnak találjanak egy kezdő munkavállalót egy adott munkára.

A múlt évben egy átfogó vizsgálat történt mind munkavállalói, mind munkaadói oldalon ezen igények feltérképezésére és a kompatibilis területek megismerésére. Jelen előadás a munkáltatókkal készült kvantitatív felmérés eredményeiből mutat be néhányat, amely alapvetően a kiválasztási siker tényezőkre fókuszál.

Kulcsszavak: pályakezdők, munkavállalók, foglalkoztatás, sikertényezők

### **Mikó Eszter**

NymE Közgazdaságtudományi Kar Doktori Iskola

### **Fiatalok külföldön**

Az utóbbi 5 évben hazánkban jelentősen megnőtt a külföldre kivándorlók száma. A kivándorlók számát országos szinten körülbelül 250-500 ezer fő közé becsülik. 59 fővel készített interjú és kérdőíves vizsgálat segítségével kerestem a választ, hogy a fiatal munkavállalók, akik az ország jövőbeli lehetőségeit, munkaerejét, és tudását jelentik miért döntenek amellett, hogy elhagyják az országot, illetve, hogy milyen olyan lehetőséget látnak külföldön, amit idehaza nem. Meg kívánom vizsgálni továbbá, hogy milyen olyan változást várnának itthon, ami miatt maradnának, illetve a kivándorlók hazatérnének. Ezeket felül be kívánom mutatni a külföldön dolgozó fiatalok véleményét az őket foglalkoztató országokról, akár a munkahelyeket, a munkaügyi ellátásokat vagy a helyi lakosok hozzájuk való viszonyulását nézzük. Legvégül pedig összefoglalva be kívánom mutatni azokat a főbb területeket ahol a válaszok alapján változások szükségesek ahhoz, hogy a fiatalok itthon maradjanak illetve a kint dolgozók hazatérjenek.

Kulcsszavak: kivándorlás, fiatalok, külföld, munkavállalás, munka

### **Vehrer Adél**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Az idős korosztály tanulási motivációi és a generációmenedzsment**

Az Európai Unió országaiban a 90-es évektől kezdődően próbálnak reagálni az idősödő társadalmakból következő problémákra. A Lisszaboni stratégia részeként kezdték kialakítani az élethosszig tartó tanulás és a tevékeny idős kor stratégiáit. Ebben a folyamatban az egyes államok intézményeinek, a szolgáltatóknak, a nonprofit szférának, a munkaerő-piacnak és a lakosságnak az együttműködésére van szükség. Van azonban a problémakörnek egy hétköznappal összefüggő szelete is: elsősorban a nagyszülők és unokák közötti ismeretátadás fontossága ma már vitathatatlan. Az idősek sokat tudnak a környezettudatos életmódról, a szabad idő hasznos eltöltéséről, a közösségek fontosságáról, ezen kívül számos más tapasztalattal gazdagíthatják a fiatal generációk tudását. Az unokák korosztálya pedig az informatika vagy akár a nyelvtudás rejtelseibe avathatja be nagyszüleit. Az előadás az idősek tanulásáról, motivációjáról és a generációk közötti tudásátadásról készült Győr-környéki kérdőíves kutatás eredményeit, tapasztalatait is bemutatja, elsősorban andragógiai megközelítésben.

Kulcsszavak: tevékeny idős kor, generációmenedzsment, tanulás, motiváció, tudásmegosztás

**Tombor Viktória**

Pécsi Tudományegyetem BTK

### **Betanított munkásként dolgozó, de szakképesítéssel rendelkező munkavállalók tanulásról alkotott értékítélete**

Profit, egy napjainkban mindennaposá vált kifejezés, melyet minden munkáltató és munkavállaló ismer. Minél magasabb a profit, annál elégedettebb a munkáltató, azonban mi a helyzet a munkavállalóval? A HR egy nagyon szép, kihívásokkal és teendőkkal teli szakma, mely számtalan szépsége mellett sok olyan elfoglaltságot is jelent, melyekben nagyon ügyesen és etikusan kell eljárni, például a bérköltség minimalizálás. A bérköltség minimalizálás egy olyan tevékenység, melynek során vagy embereket bocsájtanak el, vagy létszámstopot rendel a szervezet, vagy egy harmadik utat választ, mely szerint az iskolai végzettsége alatt fizet az ott dolgozóknak. Ebben a disszertációban azzal foglalkozom, hogy a tanulást hogyan értékelik azok a munkavállalók, akik szakképzettséggel ugyan rendelkeznek, de a munkáltatójuk betanított munkásként alkalmazza őket. A kérdés tehát az: megérte-e tanulni? Úgy vélem, hogy a kutatás több szempontból is érdekes, lévén egy részről megtudhatjuk, hogyan gondolkodnak ezek a munkavállalók, másrészt pedig azért is, mert jó szolgálatot tehet a gyakorló pedagógusoknak, hogyan bocsájtsák útjukra a végzős diákokat.

Kulcsszavak: HR, társadalmi mobilitás, tanulás, asszertivitás, kreativitás

**Márkus-Tamás Zsolt**

MTC-S

### **Tanulás a 21. században – globális vállalatok és technológiai trendek**

A 21. század a pillanatnyi megatrendek, globális mobilitás és a folyamatosan változó munka világát hozta el a gazdaság minden szereplője számára. A vállalatok felismerték a munkavállalók tudásában és képességeiben rejlő potenciális versenyelőny lehetőségét, a szellemi munkások pedig igyekeznek kihasználni ennek munkaerő-piaci pozitív hozadékát. A felsőoktatás rendszereiből kikerülő tehetségek vállalati képzése új formákat olt, előtérbe kerül a mobil oktatás, collaborative learning, gamification. Az új trendek azonban nemcsak didaktikai, de technológiai kérdéseket is felvetnek.

Előadásomban a "war-for-talent" képzés-fejlesztési kérdéseivel, valamint a jövő vállalati akadémiajával foglalkozom egy svájci bank példáján keresztül. Kitérek az ügyfelünknel tapasztalt kihívások taglalása során a szabályozott piaci környezet támasztotta elvárásokra, valamint az X és Y generáció tanulási folyamataiban bekövetkezett változásokra, illetve ezek technológia aspektusaira, kezelési lehetőségeire. Egy rövid slideshare keretében a bevezetett oktatási rendszer vizuális élményével zárom előadásomat.

Kulcsszavak: learning, talent management, tehetségmenedzsment, technológia, SAP, mobile

## Irodalomtudományi szekció

**Sütő Csaba András**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Térszerkezetek Oravecz Imre költészetében**

Az előadás Oravecz Imre költészetének vizsgálatával foglalkozik. Az életmű egyes periódusaiból kiragadott, szignifikáns példák segítségével azt kívánom megmutatni, hogy az Oravecz-vers poétikája miként szervezi a költői teret, milyen textuális gesztusokkal mutat rá a kronotopikus szerveződés a műalkotásokon keresztül az antropológiai horizontra. Ezzel párhuzamosan arra is kísérletet teszek, hogy az életmű horizontális áttekintése során megragadható kulturális emlékezetformákat meghatározzam. Arra a kérdésre is próbálok válaszolni, hogy verstérként hogyan funkcionálnak ezek a szövegek, lévén, ezek nyitott kontextusú terek, melyek lehatárolása, sőt, alkalmanként referencializálása is komoly kihívás elé állítja az olvasót. Érinteni fogom az emlékezetet is, mivel ezen keresztül az egész lírai életmű végiggondolható. A lírai szövegek vizsgálata mellett Az álom anyaga eddig elkészült két kötetét (Ondrok gödre; Kaliforniai fűj) is bekapcsolom a vizsgálatba, figyelemmel a tematikus párhuzamok, egyezések eltérő kódolására.

Kulcsszavak: Oravecz Imre, poétikus tér, antropológia, kulturális emlékezet, kronotoposz

**Vass Éva Tünde**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Ellentétek (szín)játéka**

Előadásomban egy lehetőséget mutatok be egy olyan dráma elemzésének kapcsán, melyet nem túl gyakran veszünk elő, a szerzőnek magának is valószínűleg feloldozást, megbékélést jelenthetett létrehozni ezt a drámát, illetve hozzá hasonlóan például a Galileit. Németh László Husz János című drámájának elemzése kapcsán számos kérdés merül fel. Az egyik ezek közül az igazság kérdése, mely hitviták kapcsán különösképp kiéleződhet. A kötet címe, melyben ez a dráma is megjelent, Szerettem az igazságot. A Németh László életétől egyáltalán nem távoli igazságkeresés feldolgozásának és lehetőségeinek egyik példája a Husz János című drámában is tetten érhető. Az igazság elpusztításának célja és az ezzel az üldözéssel és pusztítással szemben megjelenő elvek igazsága mentén ebből a drámából is kirajzolódnak beszédmódok, melyek az igazság nevében artikulálódnak, mégis pusztító ellentétként feszülnek egymásnak. Jól láthatóvá válik az is, hogy a nyelvi megközelítés a drámaelemzés kapcsán egyáltalán nem mellőzhető. A beszédaktus-elméletek drámaelemzéshez való alkalmazása nem új keletű, azonban rendkívül érdekes megfigyelni, hogy a tettek mögött mindig megtalálható azoknak nyelvi előkészítése, mely a személyiségjegyeket is hordozza, de a szemfüles olvasó már a cselekményre is következtet. Ez az igazi játék olvasó és szöveg között.

Kulcsszavak: Németh László, Husz János, dráma, drámaelemzés, beszédaktus-elmélet

## **Dobsony Erzsébet**

Eperjesi Egyetem, Magyar Nyelv és Kultúra Intézete

### **Illusztrált szövegek és képekről írt szövegek**

A 'mi volt előbb a tyúk vagy a tojás' mondás akár az egyes, képekkel kiegészített irodalmi prózaművekre is alkalmazható lehetne. Ugyanis sok esetben maga a szerző sem tudja eldönteni, hogy a képek ihlették a saját maga írta szöveget, vagy pedig az általa teremtett fikcionális világhoz keresett olyan adekvát illusztrációt, amellyel a cselekményt tudja szemléltetni, az „igaz” történetet alátámasztani, vagy éppen az olvasót megtéveszteni. A téma természetesen magába foglalja az ekphraszisz, vagyis a képleírás kérdéskörét is: egy vizuális tárgy vagy jelenség deskripcióját, a kép szövegszerű megjelenítését. Ugyanilyen fontos a kérdés másik oldalról való körbejárása is: milyen mértékben tudja a kép olvasása kiadni a szöveget, át tud-e változni az olvasó nézővé; lehetséges-e a verbális és vizuális közti – médiumközi átjárás. Előadásomban erre az érdekes kép-szöveg konstellációra keresem a választ az irodalomban, a hagyományos papírkönyv formáján belül – immáron a kortárs befogadó szemszögéből.

Kulcsszavak: kép, fénykép, illusztráció, szöveg, ekphraszisz

## **Várszegi Tibor**

Szent István Egyetem

### **A magyar népmesék igazsága**

„Az emberek szeretik az igazságot, ami feltáruul előttük, és gyűlölik az igazságot, ami előtt ők maguk feltáruulnak.” (Szent Ágoston)

Egy népmese tanulsága, vagyis igazsága nem merül ki egy ember alkotta erkölcsi igazság kimondásában, amikor a jó elnyeri jutalmát a gonosz pedig méltó büntetését, de nem is a gyermeki lélek vélt fejlődésének szolgálatában áll csupán, mint ahogyan arról a Grimm-testvérek is írnak, és főleg nem pusztán pszichológiai természetű, amikor a mese a gyermeki fantázia fejlesztésének eszköze. Mindezekkel szemben a mese igazsága az ember önmagát értelmező igazsága az ég és föld közötti létezésben, vagyis a fizikai szint, a lélek és a szellemi szintek (szent)hármasságában. Legalább kétezer éve annak, hogy az európai hagyományban, nagyjából az arisztotelészi eszmék terjedésével és Jézus Krisztus keresztre feszítésével párhuzamosan kezdetét vette a lélek és a szellem közötti különbség elhomályosulása. Ennek egyik következménye például az, hogy Károli Gáspár is Szentlélek elnevezést használ arra, amit az ógörög szövegek alapján Szent Szellemnek kellene fordítani. Égi eredetű dolgaink földi találmánynak lettek kikiáltva, ezért nem értjük a valódi összefüggéseket, és ezért járunk immár globális méretekben tévutakon. Az igazság, vagyis a nem ember alkotta égi igazság viszont ősi meséinkbe belé van kódolva, és mutatja a földi labirintusból vezető kiutat is.

Kulcsszavak: magyar népmese, test, lélek, szellem, csillagmítosz, Fehérlófia, Mátyás király

## **Petres Csizmadia Gabriella**

Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara

### **Kortárs irodalmi mesék**

A kortárs gyermekirodalom prózavilágában nem csupán a meseregényeknek és ifjúsági regényeknek érdemes figyelmet szentelni: a Mészöly Miklós- és Lázár Ervin-féle hagyományok méltó folytatókra találtak. Többféle prózatechnikai tendencia figyelhető meg a kortárs magyar irodalmi mese világában: Boldizsár Ildikó és Máté Angi „meseszép” lirizált prózai textúrákat hoznak létre, amelyek a poétikus nyelven, trópusokkal terhelt szövegen túl a nőies irodalom jegyeit is magukon hordozzák; N. Tóth Anikó mesketéi a svéd gyerekversek monológjellegű, szentenciaszerű életmagyarázatait közvetítik, melyek gyermeki nézőpontból és gyermeki modalitással kerülnek elmesélésre; Lackfi János irodalmi meséi az önfelelt gyermeki megszólalást és a gyermeki mikrovilág eseményeit közvetítik, mindezt azonban ravaszul a fantázia birodalmába csomagolják, stb. A kortárs irodalmi mese leginkább a gyermekantológiákban nyer teret, amelyek tematikus elrendezésükkel (Itt a nyár, Tejbegríz, Elveszett lények boltja stb.) meghatározzák az irodalmi mese narrato-poétikai sajátosságait is. Előadásomban egy-egy prózatechnikai tendenciát mutatok be a kortárs irodalmi mese világából.

Kulcsszavak: irodalmi mese, lirizált próza, gyermeki nézőpont, gyermeki modalitás

## **Dóryné Zábrádi Orsolya**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Nazális asszimiláció a germán nyelvekben**

A beszédképzés nem különálló, egymás utáni artikulációs egységek segítségével történik, hanem inkább különböző artikulációs mozdulatsorok összehangolásával, összekapcsolásával. Egy adott hang artikulációja már a beszédnek egy azt a hangot megelőző szakaszában elkezdődik, hogy a kellő pillanatban érhesse el a megfelelő képzési pozíciót, amikor viszont már a következő hang artikulációja is megindul. Ez a fiziológiailag motivált hatás szükségszerűen egymást fedő, egymáson átszűrődő gesztusokhoz vezet az egymást követő hangokban. Ezt nevezzük ko-artikulációnak. A ko-artikulációs hatás különbözőféleképpen működik az egyes nyelvekben. Nehéz eldönteni, hogy a gesztusok egymásra hatását, átfedését pusztán fiziológiai tényezők okozzák-e, vagy ennek fokozatait maga a beszélő is kontrollálja. Egyes feltételezések szerint: amikor már a fiziológiai szükségszerűség mellett a beszélők kontrollja is belejátszik az egymást fedő gesztusok artikulációjába, azt nevezzük asszimilációnak. Az viszont bizonyos, hogy a ko-artikuláció és az asszimiláció fogalma között nehezen vonnak határt a szakirodalomban. Hogy miképpen működik a nazális hasonulás, mint jelenség az egyes germán nyelvekben (norvég, holland, angol, német), annak vizsgálatára kerül sor ebben az előadásban.

Kulcsszavak: nazális, ko-artikuláció, asszimiláció, hasonulás, germán nyelvek

## Neveléstudományi szekció

### Quid est Veritas? - Quo Vadis?

#### Merre tart a neveléstudomány elmélete és gyakorlata?

#### Merre tartanak az oktatás- és intézményfejlesztést támogató tudományterületek és azok gyakorlati alkalmazásai?

##### A. alszekció

**Gróz Andrea**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **„A némák nem beszélvén beszélnek”**

##### **Adalékok a magyar gyógypedagógia történetéhez**

A XVIII. század folyamán Európa-szerte megragadhatóvá válik az elemi iskoláztatás intézményesült kiépülése; mely század II. felétől a fogyatékosok számára is újabb és újabb intézmények nyitják meg kapuikat.

Magyarországon Jólézi Cházár András (1745-1816) ügyvéd, táblabíró, megyei főjegyző, jogi író, gyógypedagógus, az elesettek, fogyatékosok szószólója az egyik kezdeményezője és életre hívója annak a fontos iskolatörténeti ténynek, miszerint 1802-ben Vácott megnyílik a „Siketek nevelőháza”.

Cházár András 1745-ben született Jólészen. Szülei abból a megfontolásból, hogy a német nyelvet is elsajátítsa, beíratják a dobsinai iskolába. Később Eperjesen költészetet és retorikát, Késmárkon pedig bölcséletet tanult. Munkásságának helytörténeti vonatkozása is van, ugyanis 1766-ban egy győri ügyvédnél mélyíti el szakmai-gyakorlati tapasztalatát a jogrend területén.

Az általános és kötelező alapiskoláztatás és a fogyatékosok („vakok, csonkák, bénák, s. a. t.”) társadalmi felkarolását javasolta 1790-ben, a „szántóvető polgárság” nevében írott „esedező levelé”-ben.

Merítve a bécsi siketnémák intézetében szerzett szakmai tapasztalataiból, kezdeményezte egy magyarországi siketnéma-intézet felállítását, mely nemes célra felajánlotta rozsnói házát valamint 1000 Ft-ot, ugyanakkor összegyűjtött mintegy 50000 Ft-ot a költségek fedezésére.

Kitartó és elszánt tevékenységének köszönhetően 1802-ben Vácott megnyílt a siketnémák intézete. Jólézi Cházár András jogi és nagyarányú gyógypedagógiai munkásságán túl kimagasló érdemeket szerzett a magyar nyelv elismertetéséért vívott mozgalomban, valamint a szlovákság magyarosítására irányuló törekvéseinek terén is.

Fő művei: Törvényi rend, amely Magyarország törvény és ítélő székeinek szabott (Kassa, 1789.); Könyörgő levél, melyet segedelemnyújtás végett nyújtott a váci siketnémák nevelőházának nevében a segedelem beszédő (Kassa, 1802.; latinul is); A magyar nemzethez (Nagyszombat, 1806.); a nemesi felkelésről szóló törvények (Kassa, 1809.)

*A címben megjelenített gondolat Jólézi Cházár András 1799-ben kelt levelében kerül megfogalmazásra, melyet a „Magyar Kurir” szerkesztőjének, dr. Décsi Sámuelnek írt.*

Kulcsszavak: általános és kötelező alapiskoláztatás, gyógypedagógia, siketnémák intézete, a magyar-német nyelvi kérdés, keresztény vallás

**Ölvecký Edit**

Konstantin Filozófus Egyetem, Nyitra, Szlovákia

### **Modernitás és konzervativitás a lánynevelésben a 20. század elején**

Előadásomban ismertetni szeretném a 20. század elején uralkodó nézeteket, melyek befolyásolták a korabeli lánynevelés helyzetének alakulását. Bemutatom a korszak teoretikusainak véleményét, az egyes iskolák programjaiban megjelenő modern és konzervatív eszméket. Elsődleges forrásanyagként választott lánynevelő intézetek (polgári lányiskolák, felsőbb lányiskolák, lánygimnáziumok) iskolai értesítőit használtam. Kiadásukat rendelet írta elő, s az iskolák minden tanév végén kötelesek voltak jelentést adni a tanévben lezajlott változásokról, értékelni az elmúlt tanévet és ismertetni a következő tanévre tervezett programot, tananyagot, tankönyvek listáját és a statisztikai adatokat. Ezekben megtalálható az egyes iskolák tanrendje, iskolai rendtartása, az előadott tananyag stb. Átaltuk képet kaphatunk arról, hogy az intézményben zajló oktatás milyen mértékben zajlott a modernitás vagy konzervativitás szellemében. Az értesítőkön kívül korabeli sajtótermékeket is vizsgállok, s összehasonlítást végzek, miképp vélekedtek ebben a korban a nők helyzetéről, jogairól. Olyan hirdetések, reklámszövegeket vizsgáltam meg, melyek címzettje a nő, s összevettem, milyen elvárásokat helyezett a társadalom és az iskola a nőkkel/lányokkal szemben.

Kulcsszavak: modernitás, konzervativitás, nő, lánynevelés, hirdetés, reklámszöveg

**Császár Lilla**

Eötvös Loránd Tudományegyetem, TÓK

### **Pseudo. Projekció projekt. Művészeti projektek valóság – illúzió – mesterséges valóság tünékeny határán**

Mitchell (1992) nyomán már a kilencvenes évektől pictorial turn-ről, képi fordulatról beszélünk (utalva a média közvetítette képi információ-áradatra, a vizualitás uralmára, új eszköztárára, és a tudományos gondolkodás vizuális paradigmák mentén formálódó irányaira). Az azóta eltelt évtizedek infokommunikációs és médiatechnológiai fejlődése közepette az új médiatartalmakban egyértelműen látjuk a vizualitás szerepének, megjelenési mértékének további növekedését, a képek és mozgóképek, a világunkat és identitásunkat meghatározó képiség dominanciáját. Ugyanakkor a digitalizáció és képmanipuláció korszakában, a szimuláció és a virtuális világok bővületében a kép és a valóság viszonya végérvényesen megváltozott. A hiteles információ, a valóságkép, illetve a kép valósága, igazsága teljesen átértékelődött. Minden, amit valaha közvetlenül éltünk át, mára reprezentációvá vált. A világról való tudásunkat többnyire közvetve, tévéképernyőn, s még inkább monitoron keresztül, másodlagos forrásból, konstruált képek által alakítjuk. A reprezentációt pedig átjárja, felválthatja a szimuláció és a hiperrealitás (Baudrillard, 1981). A bemutatandó vizuális projektek alap gondolata reprezentáció és valóság, létező és fiktív viszonyának átrendezése, izgalmas oda-vissza átjárás valóság – illúzió – mesterséges valóság tünékeny határán. Produktumaik szimulákrumok, egy sosem volt valóság lenyomatai.

Kulcsszavak: vizuális, projekt, reprezentáció, szimulákrum, hiperrealitás



**Burián Miklós**  
Kecskemét

### **Dilemmák a pedagógiai tudásról, a szimpátia és antipátia szerepe a pedagógiai gyakorlatban**

Manapság sok szó esik a pedagógiai tudásról. Jelentéskörét mind a mai napig nem tudjuk behatárolni, modellálni, csak társtudományok mintáit vesszük alapul. Az előadó megkísérli kifejteni ezzel kapcsolatos álláspontját és párhuzamot von a tudás és motiváció között. A pedagógus munkája nagyban függ a növendékeivel kialakított viszonyától, a benne kialakított szimpátiájától és antipátiától. Az előadó kitér a jelenség energetikai vizsgálatára a hullámtani elméletek alapján. Egyedi kapcsolatteremtést eredményez a quasi hipnózis, amely tanár és növendék között alakulhat ki, ha a tanár személyisége a növendék szemében preferált. A disszociáció jelensége a többi tanulóval szemben tanúsított személytelenség érzése is fennállhat, miközben a tanár a kiválasztottnak mondja a mondókáját. Végül az előadó megpróbálja értelmezni a déja-vu élményt, amely a tanulásban is jelentős szerepet vállaló tudatalattival van kapcsolatban.

Kulcsszavak: tudás, szimpátia, antipátia, figyelem, hipnózis

**N. Tóth Ágnes**

NymE Berzsenyi Dániel Pedagógiai Kar

### **A 21. századi pedagógia adósságai**

Célunk, a társadalom és benne az iskola, mint nevelési-oktatási színtér belső differenciálódásából, funkcióváltásából, esetleges diszfunkcióiból (Andor, 2001) fakadóan kiragadni és elemezni a legneuralgikusabb pontokat az intézmények működése, a tanulók és a pedagógusok szempontjából, mert ezek szakirodalmi és empirikus vizsgálatával, valamint külföldi példák segítségével rávilágíthatunk a tényleges hiányosságokra és nélkülözhetetlen tennivalókra. Az elhatározás további indoka, a pragmatista-konstruktivista irányzat határozott érzékelhetősége a neveléstudományban, ami a pedagógia szerepét, jelentőségét a tanulás, mint a tanuló egyén tevékenysége, tapasztalatszerzése, a gyermek ismeretszerzési szükségletei, kognitív fejlődése, tudásának felépíthetősége nézőpontjából vizsgálja (DeJong és Grooms, 1996; Kaufman, 1996; Richardson, 1997; Nahalka, 2002; Kiss, 2009).

Az előadás tárgyát napjaink pedagógiájának megoldatlan vagy részben megoldatlan kérdései képezik. Kiragadva ezek közül a három leglényegesebbet, mint az iskolák elszámoltathatósága, a tanulói esélyegyenlőség vagy a pedagógus szakma professzionalizmusa, igyekszünk a figyelmet a következő évszázad kihívásaira irányítani.

Kulcsszavak: iskolák elszámoltathatósága, a tanulói esélyegyenlőség, a pedagógus szakma professzionalizmusa

**Csenger Lajosné**

NymE Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola

### **A tanulók környezettudatosságra, fenntarthatóságra nevelése a Nemzeti Alaptantervek tükrében**

A fenntartható fejlődésből, mint globális kérdésből kiindulva nemzetközi és hazai egyezmények és dokumentumok biztosítják az elméleti alapokat és háttérrel a tanulók környezettudatosságra nevelésének iskolai gyakorlatához. A környezeti nevelésre azért kell különös hangsúlyt fektetni, mert szerepet játszik a környezettel kapcsolatos értékek, attitűdök,

érzelmeik kialakításában és formálásában, a környezet megóvása iránti elhivatottság megalapozásában, hozzájárul a környezettel kapcsolatos problémák felfedezéséhez, az azokat előidéző okok feltárásához, a megoldáshoz szükséges készségek kialakulásához, a tapasztalatszerzéshez, az elsajátított ismeretek alkalmazásához. A környezeti nevelés a természettudományos ismereteken kívül eszköze az állampolgári nevelésnek és a személyiségfejlesztésnek is, hiszen a környezeti nevelés az egész személyiséget átfogó nevelési cél. A Nemzeti alaptantervek (1995-2012) által megfogalmazott célok és feladatok csak keresztterületi kapcsolódások, a pedagógiai kultúra megújulása, új tanulási környezet implementációja, interdiszciplináris szemlélet segítségével érhető el.

Kulcsszavak: nemzeti alaptanterv, interdiszciplinaritás, nevelési cél

### **Kovács Krisztina**

SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

#### **Mentori szerepek a pályakezdő pedagógusok szakmai szocializációjában**

Napjainkban a köznevelést érintő változások hatására felerősödött a mentor szerepe, akinek feladata sokrétű. A mentori feladatkör magában foglalja egyrészt a gyakorlati képzőhelyeken a pedagógusjelölt hallgatók szakmai gyakorlatának segítségét, másrészt a pályakezdő pedagógusok szakmai szocializációjának támogatását. Előadásom az aktuális törvényi változásokat figyelembe véve az utóbbira fókuszál. A pedagógus pálya egy egész életen át tartó professzionális fejlődés, és ebben a folyamatban a pályakezdő pedagógusok első néhány éve meghatározó a pályaszocializáció szempontjából. Azok a feladatok, amelyek ebben az időszakban állítják kihívások elé a gyakornoki státuszt nyert pedagógusokat, meghatározzák a későbbi szakmához való attitűdöt. Ekkor válik el, hogy valakiben kialakul a szakma iránti elkötelezettség, vagy pályaelhagyóvá válik.

A 2013-ban megjelent pedagógusok előmeneteli rendszeréről szóló kormányrendelet szerint a két évnél kevesebb szakmai gyakorlattal rendelkező pedagógus a gyakornok, akinek az intézményi szervezetbe történő beilleszkedésében és a pedagógiai-módszertani feladatok gyakorlati megvalósításában a mentor nyújt segítséget. Előadásomban az életpályamodellhez kapcsolódó mentori rendszer törvényi háttérét mutatom be, továbbá azt elemzem, hogy hogyan segíthetik a fogadó intézmények a gyakornokok beilleszkedését, milyen szerepei és feladatai vannak a mentornak.

Kulcsszavak: pályaszocializáció, mentor, gyakornok, mentori szerepek és feladatok

### **Poór Zoltán**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **Mentorképzések tartalma és módszertana**

Az előadó az 1980-as évek második felétől tevékenykedett gyakorlóiskolai szakvezetőként és megyei szaktanácsadóként. Tanóráin rendszeresen fogadott tanító- és tanárjelölteket, pályatársakat, tananyag- és taneszköz-fejlesztőket. Ilyenkor előzetes tájékoztatóval és megfigyelési szempontokkal segítette a vendégeit. Ő maga is sok-sok pedagógiai folyamatot figyelt meg gyakorlóiskolai és hagyományos intézményi környezetben. Amelyeket elemző és értékelő megbeszélés követett. Minél több tapasztalattal rendelkezett, annál bizonytalanabb volt a szemléletének és az általa alkalmazott képzési, illetve kommunikációs eljárások megfelelőségét illetően.

Az 1990-es évek közepén – pont két évtizede – lehetőség nyílt arra, hogy brit pedagógusképzési szakemberekkel közösen továbbképzést szervezzen egy alföldi tanítóképző

főiskola oktatói, illetve az annak környezetében dolgozó közoktatási szakemberek, továbbá az adott megye néhány aktív pedagógusának.

A képzés közben szerzett tapasztalatok vezettek egy dunántúli egyetem partneriskolai hálózatában tevékenykedő, a tanárjelöltek gyakorlati képzésében résztvevő kollégák felkészítési rendszerének kialakításához.

Az ezredforduló környékén több ország mentorjelöltjeinek, illetve mentorképző szakembereinek indulását segítette hosszabb-rövidebb kurzusokkal és helyi tanácsadással.

A felgyülemlett tapasztalat az elmúlt 5 esztendőben a közoktatási vezetőképzés egy speciális szakirányának kialakításához és immáron sikeres megvalósításához vezetett.

Az előadásban a mentorképzési tartalmak és metodika bemutatására kerül sor.

**Kulcsszavak:** pedagógusjelöltek gyakorlatának vezetése, mentori tevékenység, mentorok felkészítése, mentori kompetenciák, intézményi minőségfejlesztés, intézményi humán erőforrás-fejlesztés

### **Kövecsesné Gósi Viktória**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **A pedagógiai portfólió bevezetésének folyamata a győri tanítóképzésben**

A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 64.-65. § és a 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról meghatározza a pedagógus életpályamodell fokozatait, és a fokozatok teljesítéséhez szükséges követelményrendszert. Ennek egyik eleme a pedagógusok számára kötelezően elkészítendő portfólió, mely a pedagógusok mesterségbeli tudását szemlélteti a nyolc kompetenciaterület mentén.

Tanítójelölt hallgatónk az államvizsgát követően gyakornokként kezdik meg pályafutásukat, ezért szükséges volt, hogy kialakítsunk egy olyan programot, mely lehetővé teszi, hogy a 4 év során a gyakornoki követelményrendszert figyelembe véve felkészítsük őket az életpályamodellre. Természetesen a tanító szak képzési kimeneti követelményei felölelik a különböző kompetenciaterületeket, de ezek rendszerbe foglalása, a portfólió szemlélet kialakítása és a reflektív pedagógiai gyakorlat minden területre való kiterjesztése karunkon szükséges volt. Bár a portfólió műfajának alkalmazása a fejlesztő értékelés során megjelent korábbi gyakorlatunkban, azonban ez jobbra egy-egy tanszék munkájához kapcsolódóan épült be tevékenységeinkbe.

Az előadó célja annak a projektnek a bemutatása, mely a 2013/2014-es tanévben került kidolgozásra a győri tanítóképzésben. Az előadás során bemutatásra kerülnek a projekt céljai, a kidolgozás folyamata, a jelenleg megvalósuló gyakorlat és a megvalósítás során felmerülő problémák.

**Kulcsszavak:** portfólió, reflektivitás, pedagógus életpályamodell, pedagógusi kompetenciák, elektronikus portfólió

## **Quid est Veritas? - Quo Vadis?**

### **Merre tartanak a szociálpedagógia elméleti háttérét képező és gyakorlatát támogató tudományterületek, valamint azok professzionális alkalmazásai?**

B. alszekció

#### **Meliska Zoltán**

Hűvösvölgyi Gyermekotthon

#### **Gyermekotthoni rezsim avagy a Börtöngépezet modell a gyermekvédelemben**

Évek óta veszek részt, a „Zárt ajtók - nyitott lelkek” konferencián Tökölön. Már az első alkalommal, mély nyomott hagyott bennem, hogy mekkora a hasonlóság a börtön és a gyermekotthon között. Erre most biztosan sokan felszisszennek és azon gondolkodnak el, hogy milyen felelőtlen dolog ezt így kijelenteni, hisz pont azért dolgoznak, hogy a gyermekek, gondozottak ne érezzék magukat „börtönben”.

Nézzük csak meg, miben is hasonlít a két intézmény az ott élők szempontjából:

- akaratuk ellenére élnek ott,
- családjuktól elszakították őket,
- büntetés számukra,
- szabályozott keretek között tarthatnak kapcsolatot rokonaikkal,
- szabadságuk korlátozott.

Dr. Fliegauf Gergely előadásában hallottam először a „Börtöngépezet” modellről. Úgy gondoltam érdemes lenne átültetni, adaptálni ezt a gyermekvédelemben. Ennek érdekében egy „mikrokutatást” végeztem fővárosi és vidéki gyermekotthonban dolgozó szakellátók (nevelők, gyermekfelügyelők, pszichológusok stb.) között, hogy megtudjam, mit tartanak a legfontosabbnak a gyermekotthoni problémák közül.

Kulcsszavak: „Börtöngépezet modell”, Gyermekotthoni rezsim, „hiány-orientált” szemlélet

#### **Árendás Anikó – Benyák Anikó**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **Nevelőszülők és nevelt gyermekek több szempontú vizsgálata**

##### **Árendás Anikó - Benyák Anikó**

Az előadás első részében áttekintésre kerülnek a nevelőszülők helyzetével kapcsolatos változások. A gyermekvédelmi törvény és kapcsolódó rendeleteinek módosításával bevezetésre került a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony. Egy további rendelkezés értelmében pedig minden 12 év alatti, állami gondoskodásba kerülő gyermeket nevelőszülőnél kell elhelyezni. Intézményi elhelyezésre csak kivételes esetekben kerülhet sor, például ha a gyermek egészségi állapota, vagy testvérek együttes elhelyezésének igénye akadályozza a nevelőszülőknél történő elhelyezést. Célunk, hogy egy korábbi vizsgálat alapján közelebbről bemutassuk a nevelt gyermekek pszichikus jellemzőinek néhány aspektusát, ami adalékul szolgálhat ahhoz, hogy a fenti intézkedések során minél nagyobb körültekintéssel járhassunk el. Az előadás második felében tehát egy 2011-es adatgyűjtés főbb eredményeit mutatjuk be, melyet 36 nevelőcsalád bevonásával végeztünk. Összegyűjtöttünk néhány, a nevelőszülőket jellemző demográfiai adatot. Megvizsgáltuk a nevelőszülők által a nevelt gyermekeknél észlelt viselkedési problémákat, összefüggésben a nevelőcsaládba kerülés idejével, ill. a vérszerinti hozzátartozókkal való kapcsolattartással. Az adatgyűjtés kiterjedt a nevelt gyermekek kötődéseinek vizsgálatára is. Eredményeinket összevetettük korábbi, vérszerinti családjukban élő, ill. gyermekotthonban nevelkedő gyermekek adataival.

Kulcsszavak: törvényi szabályozás, nevelőszülő, nevelt gyermek, hiperaktivitás, kötődés

**Szekeres Flóra**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Nevelőotthonban élő és családban nevelkedő fiatalok munkavállalással kapcsolatos jövőképeinek összehasonlítása**

A dolgozatom célja az volt, hogy feltérképezzem a nevelőotthonban élő, valamint családban nevelkedő fiatalok munkavállalással kapcsolatos elképzeléseit. A kutatás során nagy hangsúlyt fektettem az eltérő szociális környezetből fakadó különböző hatásokra, a család, a pedagógusok, a kortársak és a média szerepeinek vizsgálatára. Ezen tényezők feltehetőleg befolyásolják a pályaválasztásra vonatkozó terveket. A témaválasztást indokolta, hogy hazánkban a rendszerváltás óta kiemelt társadalmi-gazdasági probléma a munkanélküliség, amely nemcsak az idősebb korosztályt, hanem a pályakezdőket is érinti. A problémát továbbmélyíti az iskolai lemorzsolás, az alacsony iskolai végzettséggel járó kihívások, melynek jelentőségét az Európai Unió is felismerte. Az elmúlt évek kormányzati programjai, ezen belül is a közmunkaprogramok, a diplomásokat támogató intézkedések, a foglalkoztatottság növelését célozták meg, ezzel párhuzamosan azonban a külföldi munkavállalók száma is növekvő tendenciát mutat. A kutatás során az ezzel kapcsolatos attitűdöt is igyekeztem felmérni, továbbá azt, hogy a felnőtté válás előtt álló fiatalok a képzettség mellett, milyen egyéb kompetenciáknak tulajdonítanak jelentőséget.

Kulcsszavak: nevelőotthonban és családban élő fiatalok, továbbtanulási és munkavállalási motivációk

**Swiderski Anna**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Fejér megyei falu- és tanyagondnoki szolgálatok működése**

Az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról a szociális alapellátások közé sorolja a falu- és tanyagondnoki szolgálatokat. Ez az ellátás a tanyákon, a falvakban, illetve egyéb kül- és belterületeken élők több okból hátrányos helyzetét igyekszik mérsékelni. Taller Ágnes (2006) szerint egyfajta kuriózumnak tekinthetők ezek a szolgálatok. Olykor az utolsó szalmaszálát jelentik a klienseiknek, mely Faludi Erika (2004) kutatásából derült ki. Az ellátási formát Kemény Bertalan találta ki. 1990-ben kezdték el az első gondnokságot működtetni Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. Azóta mindenhol kiépítették a rendszert. Négy zónát különböztettek meg a fővárostól való távolság figyelembe vételével, emellett azt is nézték, hogy az adott területre a falu- vagy a tanyagondnoki szolgálatok jellemzőbbek-e. Előadásomban bemutatom Budapest közelsége és a tanyagondnoki szolgálatok túlsúlya miatt a 4. zónához tartozó Fejér megye öt falu- és tanyagondnoki szolgálatát. Ismertetem a működésükre vonatkozó adatokat, az általuk ellátott területeket, a szociális hálóban elfoglalt helyüket, valamint elemzem a rendelkezésre álló kötelezően vezetendő tevékenységnaplókat, melyek jól szemléltetik az egyes gondnokságok eltérő szerepkörét, kihasználtságát.

Kulcsszavak: szociális alapellátás, tanyagondnok, falugondnok, Fejér megye, tevékenységnapló

**Soós Zsolt**

NymE Apáczai Csere János Kar

**Szociálpedagógiai szemléletmód az egyének és családok segítésében**

A szociálpedagógia, mint tudomány és mint hivatás közel két évszázados múltra tekint vissza. Ezen időszakban a szakmai tevékenység gyökeresen átalakult, napjaink szociálpedagógusai - szociális szakemberként – Európa szerte döntő részt vállalnak a családok segítését célzó gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatások munkájában. A professzionális szociális szakmák kialakulásának kezdete óta döntő kérdés, mely alapelvek mentén és milyen módszerekkel célszerű segíteni a hátrányokkal, különösen a halmozott hátrányokkal küzdő, gyakran kirekesztett helyzetű családokat. Ahogy arra a szakma neves elméleti teoretikusa, Lussi gyakorlati kézikönyvében (1997) rámutat, az elmúlt évtizedekben – különösen a szociálpedagógia „bölcsőjének” tekinthető német nyelvterületű országokban – az egyénekkal és a családokkal végzett segítő munkában, vagyis a szociális esetmunkában (casework) – a segítségnyújtással kapcsolatosan megfogalmazott alapelvek és a segítség módszerei a szociálpedagógusok és a szociális munkások körében némiképp eltérően fejlődtek. Tanulmányomban és előadásomban a segítési alapelvek és módszerek változásait, valamint e változások szociális felsőoktatásra gyakorolt hatását mutatom be.

Kulcsszavak: szociálpedagógia, szociális esetmunka, szakmai alapelvek és módszerek, felsőoktatás

## **Quo Vadis? - Merre tart a gyógypedagógia tudománya és a gyógypedagógia hatékonysága az ellátórendszer változásában?**

C. alszekció

**Sósné Pintye Mária**

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

### **Az írott nyelvi zavarral küzdő gyermekek logopédiai ellátásának folyamata – prevenció-redukáció-terápia**

A diszlexiát a jelenkor kognitívpszichológiai, kognitív idegtudományi és nyelvészeti kutatásai egyértelműen az írott nyelv zavaraként határozzák meg, a legújabb diagnosztikus protokollokban, mint a dekódolás zavara jelenik meg. A tünetek sokszínűsége, valamint a mögötte álló kognitív-nyelvi folyamatok összetettsége miatt a súlyossági fokok megállapítása nem mindig biztosítható. Az egyes esetek a spektrumon belül elhelyezkedve, nem pusztán az olvasási hibák és az olvasási idő alapján, hanem főként három kognitív-nyelvi háttérindikátor teljesítmény-összefüggései szerint térképezhetőek fel. Az előadás kifejti, hogy a logopédiai ellátás rendszerében milyen átalakítást kell elvégeznünk ahhoz, hogy a pusztán súlyosság szerinti megítélést felváltsa a fent említett evidenciákon alapuló, nyelvi alapú fejlesztési folyamat a prevenciótól a terápiáig.

Kulcsszavak: diszlexia, tanulási zavar, írott nyelv zavara, szakszolgálat, beszédészlelés-beszédmegértés

**Kozma Szabolcs**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Bővülő kompetencia-határok, változó gyógypedagógus szerepek**

Az elmúlt több mint két évtizedben lehetőségem volt beosztott tanárként, munkaközösség-vezetőként, intézményegység-vezetőként, általános művelődési központ igazgatóként is megtapasztalni, mennyire tudok alkalmazkodni a pedagógusszerepek változásához a fogyatékosok ellátásában. A gyógypedagógiai folyamat alkotóelemei közül mind a diagnosztikai, mind a nevelési, mind a terápiás, mind a rehabilitációs folyamattal közvetlen kapcsolatba kerülhettem. Mindig azt tartottam fontosnak, hogy gyógypedagógusként minél többet tehessek a fogyatékos gyermekekért a közoktatásban. Sőt nemcsak értük, hanem minden gyermekért, aki nem tud a képességeinek megfelelően teljesíteni. Mindvégig prioritásként kezeltem a gyógypedagógiai szakértelemmel végzett pedagógiai szolgáltatás rendszeres és tartós elérhetőségét. Az előadásomban gyakorlati példákon keresztül mutatom be, hogyan próbáltam becsempészni a gyógypedagógia módszertani kultúráját a többségi oktatás meglehetősen merev, teljesítményorientált rendszerébe.

Kulcsszavak: neveléstudomány, gyógypedagógia, speciális pedagógiák, integratív pedagógia, gyógypedagógiai folyamat, együttnevelés, Pedagógiai Szakszolgálat, esélyegyenlőség

**Füves Zsuzsanna – Egri Tímea**

GYMS Megyei Pedagógiai Szakszolgálat - Egri Tímea, ELTE BGGYK

### **Pedagógus életpályamoddal kapcsolatos attitűdvizsgálat gyógypedagógusok és gyógypedagógus hallgatók körében**

Háttér, cél: A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről meghatároz egy előmeneteli rendszert, mely minden pedagógus munkakörben alkalmazott munkavállalóra nézve kötelező. Célunk az életpálya modellel kapcsolatos attitűdök, problémák, illetve pozitívumok feltárása gyógypedagógus szakemberek és a pályájuk előtt álló gyógypedagógus hallgatók körében.

Minta: A keresztmetszeti vizsgálatban pályán lévő gyógypedagógus szakemberek és gyógypedagógiai tanulmányokat folytató gyógypedagógus hallgatók vettek részt (N=200).

Mérőeszköz: Az előmeneteli rendszerhez kapcsolódó attitűdök, illetve információk feltárására kérdőíves módszert alkalmaztunk.

Eredmények, megbeszélés: Feltételezésünk szerint a gyógypedagógus hallgatók életpálya modellhez fűződő viszonyulása kedvezőtlenebb a már pályán lévő gyógypedagógus szakemberekkel szemben, amely oka, hogy a képzésben (még) kevésbé kap helyet az előmeneteli rendszerre való felkészítés, míg a gyógypedagógus szakemberek továbbképzéseken, valamint a minősítő eljárás keretében egyaránt információkat, tapasztalatokat szereznek. A kérdőívek eredményei rámutatnak a rendszerrel összefüggő, szakmai tapasztalatokból eredő pozitív és negatív szempontokra, amelyek a jövőre nézve a szakma és a döntéshozók számára egyaránt fontos információt jelentenek.

Kulcsszavak: pedagógus életpálya modell, gyógypedagógia, attitűd

**Orliczki Edit**

KLIK Győri Tankerülete

### **A gyógypedagógiai kompetencia változása a pedagógiai szolgáltatásban - 2014**

Aktuális jogszabályváltozások az Nkt. és a 20/2012, valamint a 15/2013 EMMI rendelet vonatkozó jogszabályai, a szakszolgálati struktúrának; feladatainak változása;- az SNI-ellátás megyei helyzete.

Kulcsszavak: jogszabályok; pedagógiai szakszolgálat; apaellátás; SNI; szakember-hiány;

**Megyerné Fodor Zsuzsanna**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Inklúziót segítő szakmai műhely: " Fejlesztő eszközök, játékok készítése a tanulási képességek fejlesztéséhez" c. jó gyakorlat**

Az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények funkcióbővítése/ váltása olyan szolgáltatások tevékenységi körbe emelését eredményezte, mellyel a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók együttnevelésének támogatását segítheti.

Előadásomban a „Saját készítésű játékok, eszközök a tanulási képességek fejlesztéséhez” című jó gyakorlatot kívánom bemutatni, melynek elsődleges célja a pedagógusok módszertani eszköztárának bővítése. Az egyes fejlesztési területekhez használható fejlesztő eszközök elkészítési technikájának elsajátításával a pedagógus kompetenciái fejlődnek a differenciált tanulásirányítás, a komplex irányú fejlesztő tevékenység területén. Az egyéni képességekhez igazított fejlesztő feladatok eszköztárának bővítésével segítséget ad a frontális óraszervezéstől eltérő tanulás-szervezés megvalósításához és az egyéni fejlesztéshez. A program további célja, a gyermekek bevonása egyes eszközök elkészítésébe, melynek eredményeképpen a fejlesztő



hatás hatványozódik, mivel a gyermek képességei a készítés és a használat során is fejlődnek. A jó gyakorlat minden intézménytípusban, települési és térségi jellemzőktől függetlenül alkalmazható és működőképes.

Kulcsszavak: gyógypedagógiai szolgáltatás, sajátos nevelési igény, inkluzív nevelés, tanulási képességek, fejlesztő eszköz

### **Bognár Amália**

Csornai Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

#### **"Képes vagyok rá"**

Egy integráló intézmény gyógypedagógusaként nap, mint nap szembesülök a befogadás nehézségeivel. Ha inkluzívra és nemcsak integrálóra akar válni egy intézmény, hosszú utat kell bejárnia. A dokumentáció, a tárgyi és személyi feltételek megléte alapfeltétel, de a gyermekek szempontjából ennél sokkal fontosabb tényezőkre van szükség. Differenciálhatunk, dolgozhatunk kooperatív munkában, megfelelő módszerekkel, ha a többségi pedagógusok szemléletformálása nem történt meg, csak befogadó és nem elfogadó lesz az intézmény. Úgy gondolom, és ezt tapasztaltam, hogy az ő hozzáállásuk, gondolat- és érzelmi világuk, elképzelésük határozza meg leginkább azt, hogy egy iskola mikor válik inkluzívra. Ha ez megtörtént, akkor lehet eredményesen alkalmazni a megfelelő módszereket, eljárásokat az oktatásban, akkor tudjuk a többségi tanulót elfogadóvá nevelni, az SNI gyermeket pedig sikerélményhez juttatni.

Az általam bemutatott program az integráltan oktató sajátos nevelési tanulóknak meghirdetett „Képes vagyok rá!” verseny, egy lehetséges utat mutat a kitűzött pedagógiai célok (a többségi pedagógusok integratív hozzáállásának javítása, többségi tanulók elfogadóvá nevelése és a SNI diákok sikerélményhez juttatása) megvalósulására.

Kulcsszavak: SNI, sikerélmény, pedagógusok szemléletformálása, inkluzív, csapatverseny,

### **Macher Mónika**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **Tanulásban akadályozott gyermekek beszédészlelési részfolyamatainak működéséről**

A beszédmegértés komplex folyamata két nagy szakaszból áll: a nyelvi jelek észleléséből és ezek értelmezéséből. Az észlelés hierarchikusan egymásra épülő szintjeinek alapműködését további beszédészlelési részfolyamatok egészítik ki. Ezek a részfolyamatok az alapszinten folyó döntésekkel csaknem egy időben működnek, és azokkal igen komplex módon tartanak kapcsolatot, ezért az anyanyelvi kommunikációs kompetencia jelentős összetevői.

A szerialitás, a transzformáció, a beszédritmus és a beszédhanghallás az olvasás-írás tanulás előfeltételeként számon tartott készségek, működésüknek vizsgálata kiemelkedő fontosságú a tanulásban akadályozott gyermekek esetében.

Az előadásban bemutatásra kerülő kutatás adatai megerősítik azt a tapasztalatot, hogy a tanulásban akadályozott gyermekek ezen képességei jelentősen eltérnek a kontrollcsoport tipikus fejlődésű gyermekeinek teljesítményétől, illetve, hogy a tanulási akadályozottság meglététől függetlenül valamennyi vizsgált csoportban található az életkorban elvárható szintnél jóval gyengébben teljesítő gyermek. Az előadás a vizsgálati és kontrollcsoport 7 és 10 éves korban mérhető eredményeinek jellegzetes tendenciáit mutatja be.

Kulcsszavak: tanulásban akadályozott gyermek, beszédészlelési részfolyamatok: szerialitás, transzformáció, beszédritmus, beszédhanghallás

## **Verebélyi Gabriella**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **A tanulásban akadályozottság kialakulásának megelőzésére tett kísérlet - egy projekt bemutatása**

A tanulásban akadályozott tanulók aránya 20% körül mozog az iskolai tanulókat figyelembe véve. Ennek a csoportnak 17-18%-ába olyan gyermekek vagy fiatalok tartoznak, akik a szociális és/vagy kulturális környezetük miatt küzdenek súlyos, minden képességterületet érintő, tartós tanulási problémával. Az Európai Közösség - köztük hazánk is - számos pályázat keretében igyekezett az ebbe a csoportba tartozó tanulók hátrányát kompenzálni. Az EU-n belül kiemelt figyelmet fordítottak a cigány/roma tanulók, családok megsegítésére is. Előadásomban egy olyan győri kezdeményezésről szeretnék beszámolni, amely a hátránykompenzációt nem az iskolában kezdi el. A program a közösség szintjén igyekszik beavatkozni, lassítani, enyhíteni a lehetséges hátrányok kialakulásának folyamatát. A "Közösségi segítő" elnevezésű képzésben a győri cigány közösségben élő férfiak és nők vettek részt. A közösségi segítő feladatai közül kiemelkedik a közvetítő szerep, hiszen kapocsként szolgálhatnak az iskola, a közösség és annak legkisebb egysége a család illetve az egyén között. Ezek a Segítők a közösség tagjaként "belülről" tudnak segíteni, hiszen ismerik a közösségre jellemző kultúrát, nyelvet, szokásokat, a közösségi hierarchiát. Ezek az ismeretek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a családok, a gyermekek és felnőttek is olyan támogatást kapjanak, amely pontosan ott segít, ahol a legnagyobb a szükség.

Kulcsszavak: hátránykompenzáció, tanulásban akadályozottak, családi szinten történő beavatkozás

## **Zajdó Krisztina**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Kurrens törekvések az artikulációs és fonológiai zavarokkal küzdők ellátására**

A nemzetközi logopédiai kutatásban kiemelten az elmúlt tíz-tizenöt év során került az érdeklődés homlokterébe a logopédiai beavatkozások hatékonyságának mérése. A kapott eredmények, melyek a beavatkozások hatékonyságának egyéb ellátási területekhez mérten alacsony szintjére hívták fel a figyelmet, a szakma evidencia-alapú szolgáltatásainak előtérbe kerülését, az ilyen irányú kutatás intenzifikálódását indukálták. Számos, többek között az artikulációs és fonológiai zavarok ellátását célzó, a mindennapi logopédiai gyakorlatban széles körben alkalmazott intervenciós forma újra gondolása vált szükségessé. Az előadás áttekinti az utóbbi években a terápiás beavatkozás során tapasztalt változásokat, mind elméleti, mind gyakorlati szempontból.

Kulcsszavak: artikuláció, fonológiai zavarok, tradíciók, változás, fejlődés

## **Závoti Józsefné**

NymE Apáczai Csere János Kar, Benedek Elek Pedagógiai Kar

### **Tehetség és fogyatékoság? Kinek a felelőssége a kapott talentumok felismerése és kezelése**

A tehetséges gyermek és tanuló felismerése és kiváló képességeinek kibontakoztatása kiemelt köznevelési feladat. A tehetséges ember a megfelelő szociális közegben a humán, tárgyi és természeti környezetet minőségileg változtatja. A családi környezetben a szülő felelőssége, a későbbiekben a közösségi környezetben a pedagógus feladata a tehetségvonal további fejlesztése. A fogyatékosággal élő gyermek humán környezeti megítélése a hátrányt, az eltérő fejlődést, a sérült állapotot érzékeli elsődleges tulajdonságnak. A szülő és a pedagógus a gyermek nevelését és fejlesztését az elmaradások szempontjából szervezi, erre fókuszálja a beavatkozási folyamatokat. A fogyatékosággal élő személy, hasonlóan embertársaihoz számtalan tulajdonsággal rendelkezik, amely magas szintű és kiváló teljesítményre teszi képessé. A sajátos nevelési igényű gyermekben fel kell fedezni azokat a tehetségirányokat, amelyek fejlődése, kibontakoztatása fogyatékosági tulajdonságai mellett a teljes személyiséget gazdagítják, környezete és önmaga számára a teljesebb életet teszik lehetővé. Az előadás célja, hogy segítséget adjon a pedagógusok számára a különböző fogyatékosági típusok sajátosságai mellett a kiváló képességek felismerésében, és azokat tovább fejlesztesse a komplex pedagógiai munka során.

Kulcsszavak: tehetség, fogyatékoság, tehetségvonal, kiváló képesség, fogyatékosági típus

## Nyelvtudományi szekció

### Nyelvi-kulturális diverzitás: paradigmaváltás a nyelvhasználatban című alszekció

**Lőrincz Ildikó**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **A Közös Európai Referenciakeret és a CARAP többnyelvűségi referenciakeret összehangolásának lehetősége**

A Közös Európai Referenciakeret manapság az egyik legismertebb és leghasználtabb referenciadokumentum, amelyre az egyes országok nyelvi oktatáspolitikáiban, tanterveiben, vizsgarendszereiben stb. hivatkoznak. Ugyanakkor Európában a mobilitási folyamatok eredményeként kialakult többnyelvűség nyomán új nyelvpedagógiai fogalmak és módszertani változások jelentek meg a nyelvpedagógia, a nyelvoktatás palettáján, amelyek szükségessé teszik a KER újragondolását: többnyelvűségi és interkulturális nevelés, inkluzív nyelvi nevelés, mediáció. Másfelől a KER felhasználói elsősorban az értékelésre-mérésre és nem a nyelvtanulás folyamatára koncentrálnak. Előadásunkban elemezzük, hogy a CARAP többnyelvűségi referenciakeret mely területen tudná új, többnyelvűségi eszköztárával a KER-t kiegészíteni. Az előadásból kiviláglik, hogy a látszólag technikai jellegű kérdések mögött (például lehet-e a többnyelvűsége vonatkozó leírásokat a KER szintleírásokként kalibrálni) alapvető didaktikai profilkülönbségek húzódnak meg.

Kulcsszavak: referenciakeret, többnyelvűség, szintleírások, többnyelvűségi és interkulturális kompetencia, értékelés-mérés, tanulási folyamat

**Göröcsné Muzsai Viktória**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **Idegen nyelvi specializáció – választott műveltségterület (VMT) - jellemzői a győri tanítóképzésben**

Az előadás nyelvpedagógiai, metodikai- didaktikai szempontból röviden áttekinti az idegen nyelvtanulás több évszázados történetének jellemző korszakait: a klasszikus (latin és görög) nyelvtanulás, a nyelvtan és fordító, direkt, az audiolingvális és audiovizuális, valamint a kommunikatív módszert. Kitér az aktivizáló, a teljes személyiséget bevonó tanuló-centrikus módszerre, valamint a korai nyelvoktatás specialitásait és a 21. század minőségi követelményeit (oktatási célokat és kompetenciákat) megfogalmazó Európai Referenciakeretre. Az Apáczai Kar napi gyakorlata alapján bemutatja a (német és angol) nyelvi választott műveltségterületi képzés mintatantervét és órarendi gyakorlatát. Bemutatja és elemzi az utóbbi évtized során e képzéshez tanórán kívül kapcsolódó hazai és külföldi projektek, rendezvények, hospitálási és pedagógia tapasztalatszerzési lehetőségeit. Kísérletet tesz tanórán kívüli nyelvi – pedagógiai - módszertani felkészülést támogató programok rendszerbe foglalására, ún. Apáczai know-how megalkotására.

Kulcsszavak: Apáczai know-how, mintatanterv, nyelvpedagógia, tanuló-centrikus metodika, Európai Referenciakeret,

## **Kis Zita Margit**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **„Communicare necesse est”**

A végzős diplomásokkal szemben támasztott munkaerő-piaci elvárások változásainak követése egyre nagyobb figyelmet igényel az oktatáskutatástól. Nem elhanyagolható, hány közös elemet találunk a „Mire készíti fel a végzős hallgatókat a felsőoktatás?” és a „Mit vár el a munkavállalótól a munkáltató?” kérdésekre adott válaszokban. Az elmúlt évtizedben a munka világában bekövetkezett változások nyomán átrendeződtek a hangsúlyok a munkaerő kiválasztásának kritériumaiban: a szakmai kompetenciák gyakran kevésbé meghatározóak, mint az úgynevezett „puha kompetenciák” (soft skills). Jelentős hangsúlyt kapnak az interperszonális kompetenciák, köztük a kapcsolatteremtő készség, a jó kommunikációs készség (anyanyelvű, idegen nyelvű), kooperatív készség, illetve az alkalmazkodás készsége. Jelen előadásban e kompetenciák közül a kommunikációra fókuszálok. A Nyugat-magyarországi Egyetem harmad, illetve negyedéves BA szakos hallgatói körében végzett felmérés eredményei alapján arra keresem a választ, mennyire vannak tudatában a hallgatók a kommunikációs kompetencia fontosságának az elhelyezkedési esélyük szempontjából, illetve milyennek ítélik a tanulmányaik során történt fejlődésüket e téren.

Kulcsszavak: kommunikációs kompetencia, felsőoktatás, munkaerő-piaci elvárások

## **Kralina Hoboth Katalin**

Szlovák Műszaki Egyetem Építőipari Kara, Bratislava

**Motiváció és nyelvoktatás. A német nyelv eredményes oktatása építészhallgatók számára**  
Napjainkban az idegen nyelvi ismeretek fontosságát senki sem kérdőjelezi meg, a munkaerőpiacon az eredményes érvényesülés érdekében a munkavállalóktól elvárt legalább egy idegen nyelv ismerete. Ez az elvárás nemcsak a bölcsészhallgatókat, közgazdászokat, hanem a műszaki szakokon tanuló diákokat is érinti. A munkavállalóknak a szakmai ismereteken kívül nyelvi kompetenciákkal is kell, ill. kellene rendelkezniük. A kellene szó amiatt került hangsúlyos helyzetbe az előző mondatban, mivel vannak diákok, akik szerint tanulmányaik befejezését követően nem lesz szükségük idegen nyelvi kompetenciákra. Előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy miként motiválhatóak a diákok, hogyan oktatható eredményesebben a német nyelv, mire kell hangsúlyt fektetnünk az idegen nyelvi képzésben a műszaki iskolákon, valamint egy kérdőíves felmérés részeredményeit összegezve rámutatok, hogyan vélekednek az idegen nyelvi kompetenciákról a megkérdezett építészhallgatók (Kralina Hoboth 2014a,b).

Kralina Hoboth Katalin 2014a. Jazykové vzdelanie študentov v nefilologických odboroch. In: Jazyk a spoločnosť. Zborník vedeckých prác. Trnava. Slovenská spoločnosť pre regionálnu politiku pri SAV, 68-77.

Kralina Hoboth Katalin 2014b. Motivovanost študentov vo výučbe nemeckého jazyka. In. XXVII. DIDMATTECH 2014. Olomouc. ČR, 19.-20.6.2014. - Olomouc : Gevak, 51-54

Kulcsszavak: motiváció, idegen nyelv, oktatás, szaknyelv, szövegfeldolgozás

**Csillag Andrea Ilona**

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

### **Coaching a felsőoktatásban – Egy kommunikáció szaknyelvi kurzus coaching stílusú oktatásának tapasztalatai egy kérdőíves felmérés tükrében**

A mai kor követelményei és különösen a felsőoktatási törvényben meghatározott középfokú nyelvvizsga-kötelezettség komoly kihívások elé állítja egyfelől mindazokat a diákokat, akik főiskolai vagy egyetemi tanulmányaik idején kívánják megszerezni valamely nyelvből a nyelvvizsga-bizonyítványukat, másfelől azokat az oktatókat, akik számukra nyelvvizsga-felkészítő tanfolyamokat, vagy más főiskolai/egyetemi képzések mintatantervében kötelezőként előírt általános nyelvi vagy szaknyelvi stúdiumokat oktatnak. A nehézségek adódhatnak olyan intézményi tényezőkből, mint pl. az alacsony óraszámok vagy a mostoha órarendi beosztások, vagy olyan emberi tényezőkből, mint a hallgatók hiányos nyelvi előképzettsége, motiválatlansága, nem tudatos tanulói hozzáállása, vagy az oktató „kimerülő”, korábban jól működő, de mára nem igazán hatásos eszköztára. Ebben a helyzetben az eredményesebb közös munka érdekében érdemes módszert, stílust és hozzáállást váltani mind a tanulók, mind az oktatók részéről. A változtatás egyik jól hasznosítható módja lehet az oktató kezében a coaching stílusú nyelvoktatás, melynek az elmúlt tanévben szerzett tapasztalatairól számol be az előadás egy kommunikáció szaknyelvi csoport résztvevői által kitöltött kérdőíves felmérés tükrében.

Kulcsszavak: coaching, motiváció, tudatosság, célmeghatározás, tanulási terv

**Makkos Anikó**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Az írásbeli nyelvhasználat sajátosságai egyetemisták szövegeiben**

Előadásomban egyetemi hallgatók írásbeli munkái alapján mutatom be a populációra jellemző nyelvhasználati sajátosságokat. Az empirikus kutatás során anyanyelvi fogalmazások és anyanyelvre fordított szövegek analitikus elemzésével nyertem adatokat. A két korpusz azonosságai és különbségei rávilágítanak arra, hogy az anyanyelvi szövegalkotás mely területei vannak legnagyobb hatással más szövegalkotási tevékenységekre, esetünkben az anyanyelvi fordításra. Ezen túlmenően az eredmények alapján képet kapunk arról is, hogy az írott szövegek alkotásában mely összetevők további fejlesztésére lenne szükség a felsőoktatási tanulmányok során. Jelenleg ugyanis az írás nem mindig mutatkozik alkalmas médiumnak arra, hogy általa meg lehessen ítélni a hallgatók szakmai tudását. A diákok gyakran komoly szövegalkotási nehézségekkel küzdenek, és ez leginkább a szakdolgozat sikeres megírásában hátráltatja őket, de tanulmányaik során is nehézséget jelenthet. Az előadás ezért leginkább azok érdeklődésére tarthat számot, akik a felsőoktatásban tanuló diákok anyanyelvi képzsében érintettek, de fordítást oktató kollégák számára is szolgálhat új információkkal.

Kulcsszavak: anyanyelvi nevelés, írásbeli szövegalkotás, fordítás, felsőoktatás

## **Tóth Katalin**

Konstantin Filozófus Egyetem

### **Fel és le: néhány nyelvjárási igekötős ige jelentéstani elemzése**

A dialektológiai korpusz bevonása a kognitív szemantikai vizsgálatokba új távlatokat nyit a tudományban: megbízhatóbb adatok szolgálnak a nyelv, a megnevezés, valamint az emberi gondolkodás működésének és a leképezésnek mind mélyebb megismeréséhez (vö. Szelid–Geeraerts 2008).

Az előadásban Nyitragerencsér némely fel és le igekötős igéjének kognitív jelentéstani elemzését ismertetem. A vizsgálat korpuszát a Sima Ferenc dialektológus által gyűjtött tájszavak képezik. Az igekötős ige jelentésszerkezetének felvázolása a Langacker-féle elméletre és módszertanra épül, amely az igekötős igét kompozitumszerkezetként értelmezi (Langacker 1987, 2008). Ez a modell lehetőséget ad a „grammatikalizációs ösvény” feltárására, a jelentéskiterjesztés követésére. Mivel a nyelvjárási nagyon gyakran az eltérő valóságérzékelés következtében eltérő kifejezéseket használ az egyes fogalmak megnevezésére, így várhatóan az igekötős igék körében is lesz különbség a sztenderdhez képest.

Szakirodalom

Langacker, Ronald W. 1987. *Foundations of Cognitive Grammar. Volume I. Theoretical prerequisites.* Stanford University Press, Stanford.

Langacker, Ronald W. 2008. *Cognitive Grammar: a Basic Introduction.* Oxford University Press, Oxford.

Szelid, Veronika – Geeraerts, Dirk 2008. Usage-based dialectology. Emotion concepts in the Southern Csango dialect. *Annual Review of Cognitive Linguistics* 6: 23–49.

Kulcsszavak: fel, le, igekötős ige, szemantikai szerkezet

## **Sherwin Helen**

NyME Apáczai Csere János Kar

### **Codifying teachers’ reflective thinking**

Competency-based education (CBE) and reflective practice (RP) are two approaches that have gained traction world-wide in recent years. Some argue that RP, where growth is achieved by critically examining one’s practice, is at odds with the CBE culture which views success through the achievement of observable, measurable behaviours, skills and knowledge. Although these approaches are underpinned by different views of learning, they are often accommodated, perhaps uncomfortably, within one education system. This talk presents one method for researching reflection that can fit in with a CBE system.

Reflection is seen as a complex, cognitive skill and combines two separate research fields: research into reflection and cognitive skill psychology. Reflective thinking is broken down into 8 cognitive and metacognitive reflective subskills and how 9 Hungarian English teachers used these skills when reflecting on English teaching, is compared. I argue that drawing on skill psychology to illuminate reflective practice enables us to codify reflective thought, to pinpoint the constituents of effective reflection, the problems that occur and what assistance learners need when reflecting, to achieve success. I aim to demonstrate that while RP may not generally sit easily with CBE, the potential at least exists for developing a research methodology that may render the two more compatible.

Kulcsszavak: competence-based education, reflection, decomposition, subject-specific pedagogy, generic pedagogy

**Fábián Gyöngyi**  
Pannon Egyetem

### **Developing reading L2 Hungarian through poem writing**

Languages may differ in the transparency of their letter-sound mappings, i.e. in their orthographic depth. While Hungarian is fairly consistent in a given letter pronounced in the same way, Brazilian Portuguese is rather inconsistent, or opaque.

In L2 Hungarian class Brazilian students appear to rely on their prior phonemic decoding routines of reading Portuguese, rather than apply the new phonemic information provided. To challenge these routines the students have been designed a series of language practice activities. One of the main concerns has been the correct reading and pronunciation of letters S and SZ in Hungarian.

Grapheme and phoneme correspondence rules of Hungarian language have been presented and applied through a variety of pronunciation and reading practice tasks before the final free writing activity of producing a poem in Hungarian is completed at the end of the process.

The presentation provides information about the instruction process, about the basic educational principles of teaching and practicing S and SZ, the structure and the development of the sequence of tasks, as well as about the poems produced.

Furthermore, the students' development in L2 Hungarian reading and pronunciation of S and SZ letters is demonstrated through the results of a pre- and post reading test based on a series of Hungarian words.

Kulcsszavak: L2 Hungarian, orthographic depth, phonemic decoding routines, second language reading

### **Korbašová Michaela**

Slovak University of Technology Faculty of Civil Engineering

### **Importance of Technical English in Nowadays World**

Strong motivation, exploitation of ICT (information-communication technologies) or project approach in the educational process should be the matter of course in present days. It is possible to verify the fruitfulness of used study materials or educational methods with help of multi-criteria decision methods. In present global times it is very important not only to be master of our graduated branch but also to be able to apply our special technical knowledge at least in one foreign language. Reconnaissance shows that not only the professionals from practice but also students are considerable interested in technical English. The aim of this paper is to refer about the new educational materials for teaching of technical English in area of geodesy and cartography, which are "tailor-made" according to the requirements of geodetic departments and professionals from practice, also to refer about lack of technical literature in this area and last but not least about significance of foreign language in a technical branch.

Kulcsszavak: technical English, new educational materials in technical English, multi-criteria decision methods, significance of foreign language in a technical branch



**Hécz Zsófia**

Leicesteri Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

**An exploratory study of the sociocultural experiences of native foreign language teachers (NFLTs) in mainstream schools in England**

The United Kingdom, as part of the European Union is obliged to follow the laws and regulations stated in the Treaty on the Functioning of the European Union (European Union 2012). According to this, everybody should have equal rights and opportunities to take up any profession within the European Union and that discrimination based on nationality should be prohibited (Article 18 and 56). Due to these regulations enabling free movement of people in Europe many foreign language teachers, who are native speakers of the language they teach (native foreign language teachers, NFLTs) find themselves in another pedagogic context in England. Yet, the number of papers in this field of educational research, studying the integration of NFLTs is very low.

Drawing on the existing literature on native speakerism in the teaching of English as a foreign language (EFL) classroom, this study explores the sociocultural experiences associated with NFLTs in mainstream schools in England. The study focuses on both NFLTs' individual perceptions about their professional experiences and their approaches to teaching. The primary participants of the study are native speakers of Spanish, French, German or Italian who teach modern foreign languages in mainstream schools in England. Participants will be chosen from those Spanish, French, German national teachers who fall into the Bloomfieldian (1933) categorisation of native speaker (acquisition of the language in infancy and continuous use). The research adapts a social constructivist, interpretive view. The data collection strategy includes one-to-one loosely structured, informant style interviews (Powney and Watts 1987) with NFLTs, qualitatively analysed to reveal the experiences NFLTs identify in their professional lives. These are complemented by classroom observations and students' questionnaires to gather both qualitative and quantitative data about the work and impact of NFLTs.

## Sporttudományi szekció

### Fejlődés és életkor című alszekció

**Bánhidi Miklós – Berta Csaba**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **Komárom város sportolási lehetőségeinek fejlesztése és a szabadidős tevékenységekre fordított költségek vizsgálata**

Az előadás Komárom rekreációs lehetőségeinek fejlesztését és a szabadidős tevékenységekre fordított költségeket vizsgálja.

A vizsgálat célja, hogy átfogó képet kapjunk Komárom rekreációs lehetőségeiről a városban élők szabadidős szokásairól, további igényeiről és az erre fordított költségekről.

A vizsgálati módszerek: Bánhidi M. - Leber R. (2011); Bánhidi M. (2012); Szamadó E. - Rédlí M. (2002); Keller Gy. - Pluhár J. - Bárdos I. - Böjte A. (1997)

Szakirodalmi elemzés, online kérdőíves felmérés

A kutatás alapján megállapítható, hogy Komárom folyamatosan fejlődik mind infrastruktúra terén, mind pedig a szabadidősportok és csoportos sporttevékenységek vonatkozásában, melyek költségeire egyre többet költenek a lakosok.

Kulcsszavak: Komárom, rekreáció, szabadidősport, csoportos edzés, személyi edzés

**Czifra Györgyi**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **A csallóközi népi gyógyászat bemutatása, elemzése**

Az előadás témája a Csallóköz népi gyógyászatának bemutatása gyűjtésen, tapasztalások és más népi gyógy módok összehasonlításán keresztül.

Szakirodalom elsősorban a konkrét tájegységben végzett korábbi gyűjtéseken alapszik (Danter, 1994), melyet a hasonló témakörben, de eltérő területen végzett kutatások egészítenek ki (Vasas, 2009; Vajkai, 2003; Kótyuk, 2000; Antall-Buzinkay, 1979).

A vizsgálat célja az volt, hogy jobban megismerjem, megértsem a népi gyógyászat hagyományát és jelentőségét, és valamilyen megoldást találjak e módszerek korszerűbb hasznosítására.

A kutatás elsősorban a saját gyűjtésből származó információkra épül, összehasonlítva a szakirodalmakban fellelhető ismeretanyaggal.

A kapott eredményeink szerint jelentős kultúrája van a népi gyógy módoknak a régióban, de a gyűjtött anyagnál sokkal több népi gyógy mód rögzítésére, kimunkálására, alkalmazására lenne lehetőség. A lakosok nagy hányada jórészt már ismeri ezen gyógyítási módszereket, azonban sokszor mégis jobban bíznak a modern orvoslás ágazataiban.

Kulcsszavak: Csallóköz, népi, gyógyászat, hagyomány, gyűjtés

## **Mede Hajnalka**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Csallóköz sportturisztikai adottságainak elemzése**

Előadásomban a szlovákiai Csallóköz magyar lakta területének egyik legdinamikusabban fejlődő turisztikai ágazatát, a sportturisztikai adottságokat, ill. az ott élő felnőtt lakosok üdülési szokásait kívánom bemutatni. Témám kapcsolódik egy országos átfogó kutatáshoz (Dobay, Bánhidi 2012), melyből a regionális jellemzőket igyekeztünk kiemelni. Vizsgálatunk célja helyi lakosok utazási motivációnak, szabadidő eltöltési formáinak megismerésén alapszik. Kutatásunkat az MSTT Sportturizmus Szakosztálya által kifejlesztett „Üdülési szokások kérdőív” alkalmazásával végeztük el, amelyben zárt és nyitott kérdések szerepeltek arra vonatkozólag, hogy mikor, milyen utazási desztinációkat választanak, ott ilyen tevékenységeket végeznek, ill. milyen élményeket szereznek. A felmérést 150 fő felnőttel végeztük el random kiválasztással.

Az eredményeink között szerepel, hogy a régió sok, de még nem jól kihasznált turisztikai adottsággal rendelkezik. A régióban élők csupán 30%-a üdül telenként belföldön, és nyáron is csak 55%-uk választ a helyi üdülési kínálatokból. Ennek alapján nagyobb figyelmet kéne fordítani a helyi lehetőségek jobb értékesítésére.

Kulcsszavak: sportturizmus, Csallóköz, üdülés, desztináció, hatás

## **Tóth Ákos**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Fiatalok könyve a rekreációról – Nemzetközi projekteredmények**

2012 augusztusában kezdtük azt az ifjúsági programot, amelyben a világ különböző országaiból érkezett hallgatók egy egyhetes program keretében eszmecserét folytattunk a rekreáció nemzeti is nemzetközi kérdéseiről melynek eredményéből, egy szakmai könyv írására vállalkoztunk. A projekt három egyhetes szerkesztői találkozókból állt, melynek során plenáris vitákkal, munkacsoport foglalkozásokkal, környezetkutatással foglalkoztunk. A projektünk célja az volt, hogy megismerjük, különböző országok kultúráját rekreációs adottságait kiegészítve saját esettanulmányokkal, élménybeszámolókkal. Első eredményként könyvelhető el hogy elkészült a könyv szerkezete, a választott témakörök tartalmi bemutatása, a környezetvizsgálatok eredményeinek feldolgozása. Ezek alapján elmondhatjuk, hogy a különböző országok fiataljainak rekreációja sok esetben hasonlít egymásra, de jelentősen függ az ország földrajzi, társadalmi, gazdasági és kulturális adottságaitól. A fiatalok a kültéri rekreációs helyszíneket kedvelik vagy olyan rekreációs helyszíneket kedvelnek, ahol aktív tevékenységeket végezhetnek. A rekreációs tevékenységek iránti igényük a relaxációra és a stressz feloldásra illetve az örömszerzésre épül. Jelenleg a könyv mint egy 80%-ban elkészült, további feladataink a korrektúrából és szerkesztésből állnak.

Kulcsszavak: rekreáció, könyvírás, fiatalok, nemzetközi, projekt

**Paál Petra – Szakály Zsolt**  
NymE Apáczai Csere János Kar

### **Az egyénre szabott aerob edzés hatása a testösszetételre és a kardio-respiratorikus teljesítményre**

A rendszeres testmozgással és tudatos táplálkozással tarthatjuk karban az egészségünket. Az egész szervezetünkre jótékony hatást gyakorol a fizikai aktivitás, ezt először stresszként éli meg, majd a rendszeresség hatására adaptálódik.

A testmozgás önmagában nem elegendő, ha nem megfelelő táplálkozással párosul. A minőségi táplálkozás döntő tényezője az egészséges életnek, hiányában fáradékonyság, csökkent teljesítőképesség, egészségügyi probléma alakulhat ki. Fontos a rendszeresség, a kiegyensúlyozottság és az arányok betartása.

A táplálkozást és a mozgást össze kell hangolni, célszerű tisztában lenni azzal, hogy az energia egyensúly fenntartásához milyen táplálék bevitele ajánlott. Különbséget kell tenni a verseny- és a rekreációs sporttevékenységek között.

A fizikai aktivitás hatására nő az energiafelhasználás, ezért fontos a táplálkozás megfelelő időzítése. Az energiát szolgáltató tápanyagokat optimális arányban kell elosztani annak megfelelően, hogy az egyén milyen sporttevékenységet végez. Ha nem veszünk magunkhoz megfelelő mennyiségű energiát, az testtömeg csökkenéssel jár, ez pedig nem garancia arra, hogy ez egyben a zsírmennyiség csökkenését is jelenti. Ezért elengedhetetlen, hogy az étrend összeállításánál törekedjünk a pontosságra, nyomon kövessük a fizikai aktivitással járó energiafelhasználást és figyelembe vesszük az általunk edzett egyén célját.

Kulcsszavak: testmozgás, táplálkozás, tudatosság, edzéstervezés, testösszetétel

**Lengvári Balázs – Szakály Zsolt – Konczos Csaba**  
NymE Apáczai Csere János Kar

### **A reakcióidő és az azt befolyásoló különböző tényezőkkel kapcsolatos vizsgálatok bemutatása**

Előadásunk célja, a megfelelő szakirodalmi áttekintés alapján, bemutatni, hogy az egyes hazai és nemzetközi vizsgálatok és kutatások milyen összefüggéseket találtak a fáradás és a reakció időváltozás viszonyában.

Továbbá néhány egyéb (pl. "A koffein és a reakcióidő kapcsolata"; "A 12 héten át tartó jóga gyakorlatok hatása a reakcióidőre és a légzésfunkciókra" vagy az úgynevezett "Biofeedback reakcióidő tréning"), a reakcióidővel kapcsolatos vizsgálat eredményeinek bemutatása a sport és a hadsereg világából.

Bemutatjuk a reakcióidő fogalmát, megjelenési formáit (egyszerű reakcióidő / felismeréses reakcióidő / választásos reakcióidő), a reakcióidőt befolyásoló tényezőket, illetve a téma hazai és külföldi szakirodalomban megjelent egyes publikációit.

Úgy gondoljuk, hogy a téma aktualitása a mai napig érvényes, hiszen a reakcióidő jelentősége az élet bármely területén fontos lehet, legyen szó akár a hétköznapi rutinjáról (autóvezetés, motorozás, kerékpározás a forgalmas városokban stb.), akár rekreációs célzatú vagy versenyszerű sportolásról vagy éppen intézményi kereteken belül végzett tevékenységekről, pl. katonai, rendőrségi feladatok végrehajtásáról, ahol a gyors reakción az adott személy élete múlhat. Előadásunk megalkotásában ezek az irányvonalak motiváltak minket.

Kulcsszavak: Reakcióidő, fáradás, hazai/nemzetközi szakirodalmi áttekintés

## **Konczos Csaba – Benis Boglárka**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **A terápiás lovaglás hatásainak megfigyelése szakmai gyakorlat során**

Napjaink egyik fontos megoldandó feladata a marginális helyzetben lévő csoportok társadalmi integrációja. A nevelési folyamatban alkalmazhatók általános vagy egy-egy részterületre korlátozódó fejlesztési, nevelési, szocializációt elősegítő módszerek. Az elsősorban értelmi, érzékszervi fogyatékosok, vagy viselkedési, tanulási zavarokkal küzdő gyermekek körében indokolt a speciális módszerek alkalmazása. A velük foglalkozó szakembereknek - gyógypedagógusoknak, terapeutáknak - kiemelt feladata ezen módszerek megismerése, majd elsajátítása és alkalmazása.

A kutatás célja a terápiás lovaglás hatásainak megfigyelése. Az elmélet és a gyakorlat kapcsolatának felfedezése, megtapasztalása a terepkutatás módszerének alkalmazásával.

Kulcsszavak: fizikai hatások, pszichológiai hatások, szociális hatások, nevelés, oktatás elősegítése.

## **Ihász Ferenc – Ihászné Kaifis Anna – Urbán Orsolya**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Halmozottan hátrányos helyzetű serdülők testösszetételi és keringési jellemzőinek elemzése nyugalomban**

„2013. augusztus 31-éig a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalmát a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121. §-a tartalmazta, amely szerint:

Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Vizsgálatokat végeztünk (n=26); (15.19±1.26) éves halmozottan hátrányos helyzetű fiú bevonásával. Nyugalomban mértük a vérnyomást és a testösszetételt. Pulzusnyomást (PP) számoltunk és minősítettük azokat. A zsír – izom arány szempontjából homogénnek találtuk a mintát, míg a hasüregi zsírfelszín eredményei aggodalomra adnak okot. A nyugalmi szisztolés nyomás átlag megközelíti a 130 Hgmm-t, a szélsőértékek (95-169 Hgmm) között variálnak. A diasztolés nyomás az életkor előrehaladtával folyamatosan nő és a serdülőkor végére kritikus értékeket mutat.

Úgy tűnik, hogy a hosszan fennálló frusztráció a családban és a gyermekközösségben jelentős mértékben veszélyezteti a HHH-s gyermekeket, aminek közvetlen eredményeként magas vérnyomásban érintetteké válhatnak már ebben az életszakaszban is.

Kulcsszavak: halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, pulzusnyomás, hasüregi zsírfelszín,

## **Ihász Ferenc – Tüske Anna**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Győri multinacionális cégek „top menedzsereinek” testösszetételi, keringési és metabolikus jellemzőinek bemutatása**

Az öregedés olyan komplex folyamat, amely egész életünk alatt tart és a folyamat intenzitásában a genetikai és a környezeti tényezők szerepe ugyanolyan fontos, mint az egyéni életvezetés hatásai. A növekvő életkor függvényében, a kardio – vaszkuláris, a csontrendszeri, az idegrendszeri stb. betegségek és elváltozások gyakorisága nagyobb és ez, valamint a

kialakuló regresszív folyamatok külön vagy együttesen, általában a fizikai aktivitás csökkenéséhez vezetnek.

Kiemelten igaz ez azokra, akik napi tevékenységük során jelentős terhet cipelnek (döntően nagy anyagi háttérű döntéseket okán), aminek „kezelése” jó eséllyel kezelhető, személyre tervezett, élményszerű fizikai aktivitással. Ennek elmaradása korai elhízáshoz, metabolikus elváltozásokhoz és a keringési teljesítmény rohamos minőségromláshoz vezet.

Munkaegészségügyi szűrőprogram keretén belül vizsgáltunk (n=58) (42.21±9.36) férfit. A vizsgálatok során testösszetételt és keringési teljesítményt mértünk a Kar Egészségtudományi Laboratóriumában. A minta az összes zsír (F%) és a hasüregi zsírfelszín (VFA) alapján, életkortól függetlenül túlsúlyos és elhízott. A becsült aerob kapacitás (BVO<sub>2</sub>max) korcsoportonkénti különbségei jelentősen csökkennek, egyébként pedig önmagukban is elmaradnak a standardoktól.

Kulcsszavak: a genetikai és a környezeti tényezők, keringési teljesítmény, hasüregi zsírfelszín

### **Ihász Ferenc – Ihászné Kaifis Anna – Tóth Eliza**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **A hosszú távú állóképességet minősítő 12 perces sétáló/futó teszt ún. „Cooper” teszt indikálta szívfrekvencia változások dinamikája edzett és edzetlen fiúkban**

Az öregedés olyan komplex folyamat, amely egész életünk alatt tart és a folyamat intenzitásában a genetikai és a környezeti tényezők szerepe ugyanolyan fontos, mint az egyéni életvezetés hatásai. A növekvő életkor függvényében, a kardio – vaszkuláris, a csontrendszeri, az idegrendszeri stb. betegségek és elváltozások gyakorisága nagyobb és ez, valamint a kialakuló regresszív folyamatok külön vagy együttesen, általában a fizikai aktivitás csökkenéséhez vezetnek.

Kiemelten igaz ez azokra, akik napi tevékenységük során jelentős terhet cipelnek (döntően nagy anyagi háttérű döntéseket okán), aminek „kezelése” jó eséllyel kezelhető, személyre tervezett, élményszerű fizikai aktivitással. Ennek elmaradása korai elhízáshoz, metabolikus elváltozásokhoz és a keringési teljesítmény rohamos minőségromláshoz vezet.

Munkaegészségügyi szűrőprogram keretén belül vizsgáltunk (n=58) (42.21±9.36) férfit. A vizsgálatok során testösszetételt és keringési teljesítményt mértünk a Kar Egészségtudományi Laboratóriumában. A minta az összes zsír (F%) és a hasüregi zsírfelszín (VFA) alapján, életkortól függetlenül túlsúlyos és elhízott. A becsült aerob kapacitás (BVO<sub>2</sub>max) korcsoportonkénti különbségei jelentősen csökkennek, egyébként pedig önmagukban is elmaradnak a standardoktól.

Kulcsszavak: a genetikai és a környezeti tényezők, keringési teljesítmény, hasüregi zsírfelszín

## Természettudományi szekció

### A valóság és a reáltudományok

#### A. alszekció

**Petz Tiborné**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **Matematika-oktatás és a valóság**

Kezdetben a gyerekeknek boldogság ül ki az arcára mikor észre veszik, hogy két cukor, több mint az egy, örömmel számolnak. Az óvodában is örömmel számolnak, a matematika jó, s szeretik. Miért? Mert valami olyat tanulnak, aminek van értelme, napi életük során segíti őket. Aztán bekerülnek az iskolapadba, s valahol valami történik, mert gimnáziumba érve a matematika már nem tartozik a kedvenc tantárgyak közé. A matematika szörnyű, utálatos tantárggyá válik, a matematika értelmetlen, haszontalan, s pár embert kivéve a matematikát egy egységként teljes szívéből utálja mindenki. Az egyetemen már egyenesen mumus, s "szórótantárgy" lesz a matematikából. Miért? Miért nem jó már a matematika? Mi történik az alsós iskolai évek és a gimnázium közötti időben? Mi az, ami ennyire elveszi a gyermekeink kedvét a logikus gondolkodástól, számolástól, rajzolástól, szerkesztésektől? A válasz egyszerű, a matematika átalakul. Az addigi kézzel fogható, érthető matematika valami absztrakt felfoghatatlan bűvészség lesz. Egyenletek, függvények, koordináta rendszer, háromszögek veszik át az addigi két cukorka meg három cukorka szerepét, s a gyerekek elveszítik a talajt a lábuk alól. Vége a kísérletezésnek, megszakad a kapcsolat a valósággal. Ez a magyar matematika-oktatás tragédiája sajnos.

Kulcsszavak: matematika, valóság, oktatás, játék, absztrakt fogalom

**Tóth Attila**

Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara, Nyitra

#### **Rálátás a végtelenre**

A végtelen és a nulla fogalma a matematikus és fizikus szemével nézve Kísérletek bizonyították, hogy a matematikusok és a fizikusok „rálátása” az egyes feladatok megoldására eltérő [1]. A vizsgálódásom célja, hogy összehasonlítsam a rálátást a végtelen nagy és kicsi jelenségekre (pl. összehasonlítható-e a szakasz, a felületre felvitt töltések számával) [2,3]. Érzékeltetem a hiányt is, hogy nem tudunk biztosat mondani a végtelen nagyságrendendekről. Összehasonlítási alap szükségeltetne, amely egységesítené a természettudományokban a makroszkopikus és mikroszkopikus nagyságrendeket, illetve meghatározhatná a matematikában is a pontatlanság mértékét [4.5]. Összehasonlítható-e a mérhetetlen fogalom a fizikában a megszámlálhatatlannal vagy a megszámlálhatóan sokkal a matematikában? Milyen eredményre juthatunk a végtelen felezéssel? Van-e végtelen halmaz, illetve hol van az anyag végső határa? A szakterületek egymásra hatásának sok konkrét eredménye van már. Összevethetnénk a hasonlatosságokat a filozófia és más természettudományok állításaival is, hogy világosabban közelítsünk a valósághoz.

[1] ROSIEK R., Krakov., Neur. Did. of Physics, 2014 [2] NÉMETH J., A matematikaoktatás jelene és jövője, 2012 [3] HUDSON A., Útban a modern fizikához, 1994 [4] WENMACKERS S., Phyl. of Probability, 2011 [5]. HRBACEK K.: Analysis with Ultrasmall Numbers, 2010

Kulcsszavak: végtelen kicsi, végtelen nagy, nagyságrend, reáltudományokban

## **Végh Margaréta**

Horváth János Elméleti Líceum Margitta, Románia

### **Kooperatív munkaformák**

A matematikatanár elsődleges feladata közé tartozik, hogy a rendelkezésére álló ismeretek segítségével bővítse a diákok tudásanyagát, ugyanakkor a matematikát, mint tudományt népszerűsítse a diákok körében, felkeltse a fiatalabb nemzedékek érdeklődését a tudomány iránt. Az a pedagógus, aki csak a tudásanyag átadását tekinti célkitűzésének, gyakran esik abba a hibába, hogy az oktatási folyamat során a tanuló nemhogy megkedveli a matematikát, hanem inkább ellenérzéseket vált ki belőle a tudomány művelése. A feladatok eredményes megoldása mellett nagyon fontos a gondolkodás menetének minősége, valamint az is, hogy a tanulók motiváltak legyenek a feladatok megoldására. Kooperatív munkaformák alkalmazásával a tanulók motiváltsága növelhető. Dolgozatom fő célja egy kooperatív munkaforma alkalmazásának bemutatása 6. osztályos tanulók körében. Sikertől jó kapcsolatot kiépítenem a tanulókkal még az iskola kezdés során. Figyelmükkel és az aktív részvételükkel segítettek a munkámat. Úgyesen dolgoztak az órákon, és így jól lehetett haladni velük a tananyag feldolgozásában.

Kulcsszavak: munkaformák, matematika, tanár, tanuló, pedagógia

## **Fehér András – Nagy Szilvia**

Széchenyi István Egyetem

### **Multimédia evolúció, revolúció**

A '90-es években a Video on Demand (VoD) rendszerek még a szakmai körökben is nehezen teljesíthető technikai követelményeket támasztottak a távközlési hálózatokkal szemben. A hardverek, és az ezekkel megvalósulható alkalmazások fejlődése azóta is töretlen.

Nyertesek is vannak, de a fejlődés vesztesei azok a felhasználók, akik frusztráltak huppannak foteljükbe: a FullHDTV-n (esetleg projektoron) a VoD IP SetTopBox-át próbálják a HDMI bemeneten átkapcsolni a DVB-S2 kimenetéről a DVB-T-re, miközben bekapcsolás után az SDTV SCART vezérlőjelei felülbírálnak mindent. Mindez az energiatakarékosság jegyében, ahol már egy LED sincs a készüléken.

Ezt ma egy családban a hat távirányító mellett két ember tudja elvégezni, a villamosmérnök apa, illetve a legfiatalabb gyerek. Szaktudás kontra intuíció. A fejlesztők teljes meggyőződéssel azért készítik így eszközeinket, mert a legjobbat akarják nekünk adni egy könnyörtelen gazdaság által gerjesztett versenyben. Videó jel ment már RCA, D-SUB, DVI, HDMI, USB csatlakozón a projektorhoz. Mára erre vannak rádiós kapcsolatok is. Ezek a visszasságok a videó-audió kódolású médiatartalmak szolgáltatása során még nagyobb bonyodalmakat jelentenek, melyeket már tényleg csak a szakemberek látnak át, a nagyközönség csak bosszankodik: így sem működik.

Kulcsszavak: multimédia, kódolás, interfészek, oktatás, HTML5



## **Csontos Péter – Tamás Júlia**

MTA Agrártudományi Kutatóközpont, MTM Növénytár

### **Tudható, tudott, köztudott. Meghasadás itt is, ott is**

Az Ember mindig kereste a még ismeretlen, de feltételezése szerint megtudható dolgokat. Az ókor embere leszállt a Föld mélyébe (i.e. 3500-ból már föld alatti bányászatról tudunk), a középkorban bűvárharangot épített (első írásos említése 1531), majd 1969-ben Neil Armstrong már a Holdra lépett. Tudásunk rohamosan gyarapodott, a "tudott dolgok" gigantikus könyvtárakat töltöttek meg. Az ismeretek egy része köztudottá is lett. De hogy állunk a köztudott tényanyag fontossága tárgyában? Ügyelünk-e arra, hogy fontos, lényeges, hasznos tudással vértessük fel magunkat és embertársainkat? Sokak szerint nem. Vélhetően, sok más mellett ezt bizonyítja az is, hogy ma már orvosilag leírt mentális betegségként ismerjük a CWS-t (Celebrity Worship Syndrome), vagyis a közszereplők beteges mértékű imádatát. Ez esetben mondhatjuk, hogy túl sokat tudunk lényegtelen dolgokról; pl. Mit szokott reggelizni Brad Pitt? Legalább ilyen veszélyes lehet azonban az is, ha túl keveset tudunk nagyon fontos dolgokról. Ilyennek tűnik a maghasadás témaköre, a hasadó anyag felhasználásának mikéntje. Egy előzetes felmérés szerint az átlagemberek erre vonatkozó ismeretei nagyon messze állnak a valós tényektől. Az előadás erre a problémára irányítja a figyelmet.

Kulcsszavak: felelősség, ismeretátadás, köztudat, maghasadás, tudás

## **Barla Ferenc**

Széchenyi István Egyetem

### **Kobaltsugárzásnak kitett magvak csíráképességének vizsgálata egy év viszonylatában**

Kobaltágyú ionizáló sugárzásnak tettünk ki *Ipomea tricolor* magvakat. Tizenegy csoportot képeztünk. 50 gray-tól kezdve 50 gray-enként növelve a dózist 500 gray-ig sugaraztuk be a magokat. A tizenegyedik csoportot a nulla gray-t kapott kontrollcsoport alkotta. Ezt követően tizenkét hónapon keresztül minden hónap azonos napján kezdtük el csíráztatni a magokat. Ügyeltünk rá, hogy az egy év során mindig ugyanazon helyen legyenek a magvak azért, hogy a hő és fényviszonyok lehetőleg közel azonosak legyenek. Mivel télen fűtött helységről volt szó, ez közelítőleg meg is valósult. Közvetlen napfényt nem kaptak, mert a helység ablakai, amelyben elhelyeztük őket, északra néztek. A fényviszonyok csak a napszakok és évszakok változásával változtak. A csírahosszakat mindig azonos napok elteltével mérve azt vizsgáltuk, hogy az eltelt idő függvényében hogyan változik a csírázási képesség. Azaz milyen mértékben felejtik a besugárzott magvak a sugárzás hatását. A csírázási képességre befolyással lehetnek az év során fellépő évszakváltozások is. Ezt a kontrollcsoportnak kell jeleznie.

Kulcsszavak: kobaltágyú, *Ipomea*, csíráképesség, ionizáló sugárzás,

## Az új eredmények integrációja a természettudományok konszenzusában

### B. alszekció

**Csontos Péter**

MTA Agrártudományi Kutatóközpont

#### **Minimi-area vizsgálatok szikes növénytársulásokban**

Minimi-area vizsgálatok szikes növénytársulásokban

Csontos P.1, Mjazovszky Á.2, Ragályi P.1, Szili Kovács T.1

Minimi-area vizsgálatok szikes növénytársulásokban.

1: MTA ATK TAKI, Budapest; 2: Budai Nagy Antal Gimnázium, Budapest

Növénytársulástani vizsgálatokhoz a minimi-area ismeretének fontossága régóta tudott. Ennek ellenére a hazai növénytársulásoknak csak egy töredékében hajtottak végre ténylegesen minimi-area elemzést. Munkánk során ezen a hiányon próbáltunk csökkenteni néhány Apajpuszta környékén megtalálható szikes társulás vizsgálatával. A kiválasztott élőhelyeken térfolyamatban felvételeztük a fajszámot 8 térléptékben (10X10 cm, 25X25 cm, 50X50 cm, 50X100 cm, 1X1 m, 1X2 m, 2X2 m, 2X4 m és 4X4 m), majd a terület - fajszám összefüggést grafikusán ábrázoltuk. Az egyes társulásokban 16 nm-es kvadrátok alkalmazásával 5-5 db cönológiai felvételt készítettünk, amelyek alapján kijelöltük a társulások konstans fajkészletét. A konstans növényfajok számának figyelembevételével megállapítottuk az ürmöspuszta, a mézpzásitos szikfok és a vakszikenövényzet minimi-areáját. Munkánkat az OTKA K-108572 számú pályázata támogatta.

Kulcsszavak: Apajpuszta, fajszám, halofita növények, ürmöspuszta, térfolyamat

**Szabó Péter**

NymE Apáczai Csere János Kar

#### **Szerpentinomorfózis a *Plantago media* L. egyedein**

A Borostyánkői (Bernstein) - hegység jellemző kőzete, a szerpentin. A szerpentinásvány a máfikus és ultramáfikus olivin-tartalmú magmás kőzetek lebomlási, hidrotermális mállási terméke. A szerpentinásványokban gazdag metamorf kőzet neve szerpentin. A képződő talajban minimális a kalcium mennyisége, kevés a nitrogén, kálium és foszfor tartalom is. Jellemző ezzel szemben a magas vas, nikkel, króm és kobalt tartalom. A meredek lejtőkön erős az erózió, sekély a talaj. Az iszap és agyagfrakció minimális. A kevés humusz, az alacsony nedvességtartalom, valamint az ebből következő szárazságtűrő növényzet fontos szerpentin tulajdonság. Az említett kémiai, fizikai, biotikus és edafikus faktorok együttesen hozzák létre az ún. szerpentin szindrómát. A máfikus és ultramafikus szerpentin kőzet speciális ökológiai viszonyokat teremt, amely a növényekre nézve erős szelektáló hatásként jelenik meg. A szerpentin szindróma által indukált szerpentinomorfózis jelenségét a *Plantago media* L. egyedein vizsgáltuk, kontrollcsoportként felhasználva a Kőszegi-hegység területén begyűjtött egyedeket.

Kulcsszavak: szerpentinomorfózis, *Plantago media* L., Bernstein,

## **Molnár Zoltán**

NymE Mezőgazdasági- és Élelmiszertudományi Kar

### **Mikroalga biomasszák növényi hormontartalmának biotesztelése**

A mikroalgák és cianobaktériumok számos másodlagos anyagcsere terméket (szerves savak, szénhidrátok, aminosavak és peptidek, vitaminok, növekedést szabályozó anyagok, antibiotikumok, enzimek és toxikus vegyületek) termelnek. Ezek manapság leginkább a gyógyszeripar és a mezőgazdaság potenciális nyersanyagai lehetnek. A szintetikus peszticidek és gyógyszerek társadalmi elfogadottságának a csökkenése az utóbbi időben lökést adott a természetes eredetű hatóanyagok kutatásának. A különböző másodlagos anyagcsere termékek, így a növényi hormonok, termelését lényegesen befolyásolja: (1) az algafaj, sőt azon belül az algatorzs helyes kiválasztása; (2) az algatermesztés környezeti feltételei; és (3) az extrakció módja. A különböző tenyésztési körülményeken előállított mikroalga biomasszák növényi hormonszerű hatását és/vagy tartalmát/összetételét vizsgáltuk uborka szikleveél auxin és citokinin biotesztekkel. Kis mértékű auxin hatást figyeltünk meg az MACC-205, MACC-465 és MACC-682 törzseknél Zehnder-8 és BG-11, +N tápközegekben szaporítva. Az MACC-304 és MACC-465 törzsek BG-11, +N tápközegben 25 °C-on szaporítva jelentős mértékű citokinin hatást mutattak. Az állandó növekedési fázisban (14 napos korban) szüretelt MACC-205 törzs 15 °C-on termelt citokinineket.

A munka a TÁMOP-4.2.2.A-11/1/KONV-2012-0003 „Mikroalga biotechnológia a fenntartható mezőgazdaságban” projekt keretében készült.

Kulcsszavak: mikroalga, auxin, citokinin, MACC, mezőgazdaság

## **Fekete József György**

Debreceni Egyetem

### **Területi egyenlőtlenségek Törökországban**

Tanulmányom célja a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek vizsgálata Törökországban. Törökország az ezredforduló óta tartó, szinte folyamatos növekedésnek köszönhetően napjainkra a világ 16. legnagyobb gazdaságává vált, népessége pedig lassan meghaladja a 80 millió főt. Azonban a prosperálásból az ország lakói nem egyformán részesülnek. Ha az egyik legnépszerűbb gazdasági mutató, az egy főre jutó GDP rangsorát vesszük figyelembe, Törökország csak a 67. helyen áll.

A Magyarországhoz hasonló, de annál sokkal nagyobb mértékű nyugat-kelet fejlettségi lejtő mellett, a város-vidék dichotómiához a gazdasági különbségeken túl társadalmi és kulturális differenciák is társulnak, melyek számos veszélyt hordoznak magukban.

A regionális tudományban számos mutató és eszköz áll rendelkezésre, melyek az egy főre jutó GDP-nél sokkal árnyaltabban mutatják a területi egyenlőtlenségeket. Tanulmányomban a Gini-indexet és a Robin Hood-indexet használom fel, hogy a bemutassam Törökország területi jövedelemegyenlőtlenségi tendenciáit, illetve kísérletet teszek arra, hogy bemutassak néhány meghatározó, területi különbséget alakító tényezőt is.

Kulcsszavak: területi egyenlőtlenség, Törökország, Gini-index, Robin Hood-index

## **Horváth Katalin**

NymE Bolyai János Gimnázium

### **Biotechnológiai ismeretek bővítésének lehetőségei és szükségessége a biológia tantárgy érettségi követelményeinek vonatkozásában**

A biotechnológia interdiszciplináris, alkalmazott tudomány. Olyan szakterület, mely a mikrobiológia, a biokémia és a műszaki tudományok integrált felhasználása során molekuláris- és sejtbiológián alapuló technológiákat alkalmaz. A biotechnológia tudományterületei az elmúlt években rohamos fejlődést mutatnak. A molekuláris biotechnológia a géntechnikák vonatkozásában, a sejt- és szöveti biotechnológia az embriókutatás, míg az anyag feldolgozási biotechnológia a bioremediáció, a biofiltráció és a fermentáció eljárásaiban hoz új eredményeket. A biológiai folyamatok modellezését, megértését a bioinformatika teszi lehetővé. 2009-ben volt a 90. évfordulója a „biotechnológia” megfogalmazásának. A szó megalkotója Ereky Károly mérnök- közgazdász volt, aki a világon elsőként 1919-ben publikálta biotechnológiai elveit. A kutatók kötelessége, hogy tudományos eredményeiket mindig az emberiség javára fordítsák, s felelőségükhöz tartozik, hogy az embereket információval lássák el. A gimnáziumi biológia oktatás során kiemelt jelentőségű a biotechnológia szélesebb körű megismertetése, hiszen a géntechnológia létjogosultsága napjainkban még mindig megosztja a társadalmat.

Kulcsszavak: biotechnológia, géntechnológia, genomika, bioinformatika, Ereky Károly, biológia érettségi követelmények

## **Halbritter András Albert**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Az iskolakert, mint a természetismeret oktatásának terepe**

A hajdan nálunk is gyakori iskolakertek, miután többféle célú változataik kialakultak, a '60-as évektől kezdve világszerte visszaszorultak. Napjainkban azonban a környezeti válság által életre hívott környezeti-fenntarthatósági nevelési követelmények nyomán reneszánszát éli a mozgalom. A világ különböző részein más hangsúlyokkal használják a kertet oktatási eszközként (növénytan és ökológiai oktatás, önellátási képességek fejlesztése, tevékenykedtetés, egészséges életmódra nevelés, stb.). Egyes válság-jóslatok alapján az iskolakerti oktatás ma már nemzetbiztonsági üggyé is vált. Ugyanakkor a kerti növények, a kertészet oktatásán túl (amikre a kerettanterv viszonylag kevés tanórát szán) kiváló helyszínt és terepet jelenthet a növénytan, talajtan, éghajlat, egészséges életmódra nevelés, de még a csillagászat oktatásához is, a kerettantervben lényegesen több lehetőséggel. Az Apáczai Kar 2012-ben újraindított kis iskolakertje e lehetőségeket szeretné bemutatni a gyermekek és a pedagógusszakma számára.

Kulcsszavak: iskolakert, tankert, környezetismeret kerettanterv, környezeti nevelés, olajválság

**Cseh Sándor**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Meteoritok és az éghajlatváltozás**

Az előadásban az emberiségnek tulajdonítható jelenkori globális felmelegedéssel összevetve áttekintésre kerülnek a földtörténeti korok éghajlatai a prekambriumtól a holocénig. A kutatások eredményeként a rekonstruált éghajlatváltozások lehülések, felmelegedések közül azoknak az elemzésére kerül sor, amelyeknek előidézője az extraterresztrikus tényezőkre (meteor-bechapódások) vezethető vissza. A figyelem azért fordítódik ezekre a jelenségekre, mert a hatásukra lejátszódó változások gyors lefolyásúak voltak, azaz rövid idő alatt mentek végbe. Az előadásban érintésre kerülnek a meteor-bechapódások asztrofizikai jellemzői, valamint az ismereteink alapján az előidézett éghajlatváltozásokat erősítő és gyengítő tényezők. Szintén bemutatásra kerülnek azok a kutatási módszerek, amelyek a bechapódási jelenségekről a napjainkban megbízható információkat biztosítanak, így az akkori jelenségek jól modellezhetőek, a jelenkori éghajlati eseményekkel összevethetőek.

Kulcsszavak: éghajlatváltozás, földtörténeti korok, meteor bechapódás, tömeges kihalások, iridiumkoncentráció

**Lovró Dóra – Polák Dóra – Veres Éva Dorina**

NymE Apáczai Csere János Kar

### **Elsősegély-nyújtási ismeretek gyakorlat-orientált oktatása az általános iskolában**

Az OMSz adatai szerint 2005-ben például az esetek 2,5%-ában történt segítségnyújtás a baleseti szakellátás előtt. Az elsősegélynyújtási hiányosság oka lehet a motivátlanság vagy a tudatlanság is. A megoldás egyik eszköze lehet a gyermekkorban, már az általános iskola 1-4. osztályában megkezdett elsősegélynyújtási oktatás, ami a 2012-es Nemzeti Alaptantervben és a kerettantervekben is több helyütt is megjelenik. A diákok témában való elmélyedését nagyban segítik a versenyek: a Magyar Vöröskereszt Felmenő Rendszerű Elsősegélynyújtó Versenye (általános iskolás kategória is van), az Országos Elsősegély-ismereti Verseny és MatriX Egyesület Mentőtábora, mint szituációs gyakorlat-orientált versenyek, egyben oktatási programok. E versenyeken előtűnnek az elsősegélynyújtási oktatás erősségei és hiányosságai is. A szituációs feladatok mintát szolgáltathatnak az oktatás más ágazatai felé, mint az életszerű, problémamegoldó feladatok példái. Ilyen oktatás eredményeképpen a diákok többféle kompetenciája is fejlődik.